

VERSLAG van de digitale vergadering van de Statencommissie Ruimte, Groen en Water Op 19 januari 2022

Voorzitter:

S.F. van Ulzen

Namens GS aanwezig: H.P. van Essen (gedeputeerde), R. Strijk (gedeputeerde), R.G.H. van Muilekom (gedeputeerde) en A.J. Schaddelee (gedeputeerde).

Aanwezig: J. Bart (GroenLinks), K. Boelhouwer (GroenLinks), E.J. Broere-Kaal (PVV), H. Van Deún (PVV), T. Dinklo (JA21), M. van Elteren (GroenLinks), R. Emmen (JA21), J. Germs (50PLUS), J. van Gilse (VVD), N. de Haan-Mourik (ChristenUnie), J.A. de Harder (ChristenUnie), F. Hazeleger (SGP), K. de Heer (ChristenUnie), W.M.M. Hoek (50PLUS), A.R.S. Karatas (GroenLinks), T. Koelewijn (PvdA), A. Krijgsman (PvdA), P. Overkleeft (D66), A. Poppe (SP), H. Rikkoert (ChristenUnie), A. Schie (VVD), T. Schipper (SP), M. Stegenga (CDA), H.O. Suna (PvdA), M. de Widt (D66), H. Wolting (ChristenUnie)

Van ambtelijke zijde aanwezig:

M.L. Engelsman (griffier), Katy Boesten (Notuleerservice Nederland)

---

1. [Opening en algemeen](#)

De voorzitter, mevrouw [Van Ulzen](#), opent de vergadering en heet de aanwezigen en degenen die via Teams deelnemen of meeluisteren welkom.

1.1. [Opening](#)

De [voorzitter](#) vraagt of het nieuwe commissielid van de PVV aanwezig is. De heer Van Deún antwoordt dat hij nog voor een laatste keer zal deelnemen.

De [voorzitter](#) vraagt de leden die digitaal deelnemen om aan te geven in de chat wanneer zij het woord willen. Er is een afmelding ontvangen van de fractie van de Partij voor de Dieren (PvdD). De PvdD heeft een inbreng meegegeven bij het agendapunt over de geborgde zetels.

De [voorzitter](#) meldt dat GS de vervanging van mevrouw Bruins Slot heeft geregeld. Zij wil even kort stilstaan bij het vertrek van mevrouw Bruins Slot en meldt dat de commissie een hele fijne samenwerking met haar heeft gehad en haar veel succes wenst in haar nieuwe functie. GS heeft alle portefeuilles van mevrouw Bruins Slot verdeeld totdat er een nieuwe gedeputeerde zal aantreden. Het college weet nog niet wanneer dit is maar hier wordt hard aan gewerkt.

De [voorzitter](#) meldt dat mevrouw Ijsbrandij een nieuwe baan heeft en bedankt haar namens de commissie voor de fijne samenwerking. Mevrouw Ijsbrandij heeft jarenlang deelgenomen aan de commissie en veel werk verricht. Mevrouw Ijsbrandij bedankt allen voor de mooie woorden en het warme afscheid.

1.2. [Vaststellen agenda](#)

De [voorzitter](#) meldt dat de spreektijden zijn afgesproken en vijftien minuten per fractie bedragen. Hierbij horen de rondvraag, interrupties en de inleidingen bij opwaarderingen. Voor de Statenleden thuis zullen de tussentijden zo goed mogelijk in de chat worden gedeeld.

Er zijn vandaag vier sprekers. Omdat de commissie met vier gedeputeerden werkt over alle agendapunten zijn de sprekers per agendapunt geclusterd. Er is een spreker bij punt 2.2. Het Bodem- en waterprogramma. Bij punt 2.3. De Utrechtseweg, zijn er twee sprekers. Bij punt 2.6. De Veenweidestrategie, is één spreker.

Er zijn negen besprekpunten, inclusief de opwaarderingen. De voorzitter stelt voor om aan agendapunt 2.3. het memorandum welke gisteren geplaatst is, ter bespreking toe te voegen. Mede gezien het tijdschap van de besluitvorming bij dit punt in gemeente De Bilt stelt de voorzitter voor om dit toch in de commissie te bespreken.

De heer [Hazeleger](#) vraagt om welk memo het gaat. De voorzitter antwoordt dat de memo hangt onder agendapunt 3.13. Hieraan is gisteren aan het einde van de dag een derde stuk toegevoegd. Dit komt bij

agendapunt 2.3 aan de orde. Er zijn insprekers en de gedeputeerde krijgt de mogelijkheid om het memo toe te lichten. Vervolgens kunnen vragen worden gesteld.

De overige drie opwaarderingen zijn te vinden onder de agendapunten 2.7, 2.8 en 2.9. Hiermee wordt de agenda vastgesteld.

1.3. [Mededelingen](#)

De [voorzitter](#) meldt dat er mededelingen zijn van gedeputeerde Van Essen en gedeputeerde Van Muilekom. Zij geeft het woord aan gedeputeerde Van Essen.

Gedeputeerde [Van Essen](#) heeft vier mededelingen. Twee mededelingen zijn vanuit zijn gebruikelijke portefeuille en twee vanuit de portefeuille die hij tijdelijk waarneemt:

- Er is positief nieuws over de Elster Buitenwaarden omdat hier de inrichting van nieuwe natuur gaat plaatsvinden. Na het broedseizoen gaat bij de Elster Buitenwaarden de schop weer de grond in. Vier jaar geleden moest deze uitvoering worden gestaakt vanwege het van kracht worden van een tijdelijk handelingskader voor PFAS. Gelukkig komt er binnenkort van Rijkswaterstaat een schriftelijke toestemming voor de overeengekomen gebied specifieke aanpak PFAS voor dit project. Hiermee kan de aanbesteding van het project worden afgerond en de uitvoering worden opgestart. Zodra de formele instemmingsbrief van Rijkswaterstaat binnen is zal hij de commissie met een memo hierover informeren. De inrichting van de Elster Buitenwaarden wordt aan het einde van het jaar verwacht. Het gaat hierbij om een aanzienlijk stuk NNN dat wordt toegevoegd want het betreft 20 hectare nieuwe natuur.
- De dierenwereld kampt eveneens met een pandemie vanwege de vogelgriep. In Nieuwebrug in de provincie Zuid-Holland is op een kleine sierhouderij van eenden vogelgriep geconstateerd. De minister heeft hierop een aantal maatregelen genomen, waaronder de instelling van een beschermings- en bewakingszone. Deze zone raakt de westkant van de provincie Utrecht. De maatregelen van de minister stellen tevens tijdelijke beperkingen aan de uitvoering van het faunabeheer en de jacht in dit gebied. De beschermings- en bewakingszone is voor minimaal dertig dagen ingesteld.
- Met betrekking tot de bestuursovereenkomst Het Groene Hart: Het Rijk heeft Het Groene Hart het vorig jaar aangewezen als NOVI-gebied. Het is een belangrijk gebied dat staat voor een complexe en urgente opgave. Er is bijvoorbeeld sprake van bodemdaling, energietransitie van landbouw en vitaliteit van steden en dorpen. Er speelt kortom heel veel. Het is daarom belangrijk dat het Rijk, Waterschappen en gemeenten eendrachtig samenwerken en met elkaar optrekken. Daarom is er een bestuursovereenkomst opgesteld voor de aanpak in het NOVI-gebied. Deze overeenkomst is het fundament om als meerdere overheden integraal samen te werken aan drie essentiële gebiedseigenschappen: Bodem, water en landschap, en de ruimtelijke opgave in dat gebied. Het college heeft in december 2021 besloten om de bestuursovereenkomst aan te gaan. De tekening hiervan vindt waarschijnlijk in februari plaats. De gedeputeerde zal de commissie hierover informeren. De verdere uitvoering hiervan vindt plaats in de samenwerking met het bestuurlijk platform.
- Er is een korte update over Groen Groeit Mee. De inzet van het college is om samen met de gemeenten en maatschappelijke partners de ambities van Groen Groeit Mee bestuurlijk vast te leggen in een pact. Hier is hard aan gewerkt. Daarmee wordt de eerste stap gezet naar de uitwerking en concretisering van deze opgave. Het college heeft ingestemd met het pact en voor de Kerst heeft de commissie dit besproken naar aanleiding van vragen van de SGP. De gedeputeerde heeft toen toegezegd dat hij niet zou rusten om ook LTO als collectief aan boord te krijgen. Hij heeft hier zich zeer voor ingespannen en voor de Kerst tweemaal een gesprek gehad met LTO en het Agrarische Collectief. Daartussendoor heeft veelvuldig telefonisch overleg plaatsgevonden. Andere bestuurders vanuit betrokken gemeenten en waterschappen hebben hier eveneens aan bijgedragen. Een aantal punten uit deze gesprekken zijn direct verwerkt in het pact en zijn aanleiding geweest om punten uit het pact aan te passen of aan te vullen. Er zijn een aantal aandachtspunten afgesproken die met name betrekking hebben op een bredere landbouwvisie en –beleid. Dit zal in een breder gesprek met de sector worden besproken. Desalniettemin hebben LTO en het Agrarische Collectief helaas aangegeven het pact nu niet te willen ondertekenen. Er is wel afgesproken om constructief te blijven samenwerken in de volgende fase. Er is hierover een brief van LTO ontvangen die met de commissie is gedeeld. In grote lijnen herkent de gedeputeerde zich hierin maar over een aantal passages is hij enigszins verbaasd omdat dit geen recht doet aan de constructieve samenwerking en de overleggen die de gedeputeerde met LTO en de collectieven heeft. De voorzitter heeft hierover gebeld en er heeft deze week een zeer constructief

gesprek plaatsgevonden waarbij bevestigd is dat LTO graag betrokken blijft bij de verdere ontwikkeling en hierover graag met de provincie en andere partners in gesprek blijft. De gedeputeerde heeft er vertrouwen in dat veel gemeenten achter dit pact gaan staan. Hij hoopt dat dit tevens gaat gelden voor enkele ministeries. Hij ziet dit als een groeimodel waarbij de deur niet gesloten is na het zetten van een handtekening. De deur blijft open zodat nieuwe partners die hier graag aan willen meewerken zich aan kunnen sluiten.

De voorzitter geeft het woord aan gedeputeerde Van Muilekom.

Gedeputeerde Van Muilekom heeft twee korte mededelingen:

- Vorige week heeft hij naar de griffie nadere informatie gestuurd over de woningbouwimpuls, de honorering van de derde tranche en dat de regering in het nieuwe kabinet heeft aangegeven met nieuwe tranches door te gaan. In de behandeling van motie 109 (agendapunt 2.1.) heeft hij gemeld dat Utrecht zes projecten heeft ingediend en dat er drie gehonoreerd zijn, waarmee een bedrag van € 30 miljoen naar de Utrechtse gemeenten is gegaan. Dit is mooi maar met de drie projecten die niet gehonoreerd zijn gaat de provincie ook door. De provincie gaat bekijken hoe hij met verbeterde voorstellen kan komen zodat ook deze aanvragen gehonoreerd gaan worden.
- Door gebrek aan personele capaciteit is er in het najaar geen nieuwsbrief uitgekomen. De formatie is binnenkort weer op orde en een nieuwsbrief over de woningbouwontwikkelingen en dat soort zaken zal in het voorjaar weer verschijnen. De informatie verloopt in de tussentijd via e-mails, memo's of Statenbrieven.

1.4. Ingekomen stukken RGW

De voorzitter informeert of er vragen zijn over de ingekomen stukken.

De heer Hazeleger geeft aan dat er een brief bij de ingekomen stukken zit over het bestemmingplan Paleis Soestdijk. Deze brief is gericht aan de commissie en daardoor is er geen inhoudelijke reactie verstrekt vanuit GS. Hij vindt dit ongemakkelijk omdat er inhoudelijke punten worden gemaakt en het daarom belangrijk is dat er niet alleen een procedureel antwoord komt maar ook een inhoudelijk antwoord. Hij vraagt de commissie hoe men ervoor kan zorgen dat er een inhoudelijke reactie komt op de vragen.

De voorzitter herkent het ongemak en vindt dit een goed punt. Zij stelt voor om aan de gedeputeerde te vragen of hij voor een beantwoording kan zorgen.

Gedeputeerde Van Essen zegt toe dit te zullen doen.

1.5. Verslag van Statencommissie Ruimte, Groen en Water/Wonen (2022RGW01/18/19)

De voorzitter vraagt of iemand iets wil toevoegen aan de verslagen van de verschillende bijeenkomsten op 24 november 2021, 1 en 8 december 2021. Er zijn geen opmerkingen en de verslagen worden vastgesteld.

1.6. Termijnagenda en lijst moties RGW (2022RGW02)

De voorzitter merkt op dat de PvdA een vraag heeft over de termijnagenda.

Mevrouw Krijgsman geeft aan dat er op de termijnagenda met name in februari en april veel stukken over het stikstofbeleid staan. Dit is een belangrijk dossier en de PvdA wil de voorzitter en de griffier vragen om samen met de gedeputeerde ervoor te zorgen dat er voldoende tijd is om hierover rustig te debatteren. Tijdens de vergadering in oktober moest het debat over stikstof afgekapt worden vanwege onvoldoende tijd.

De voorzitter zal deze opmerking meenemen.

De heer Suna meldt dat de motie als Statenbrief 3.16 is ontvangen met de mededeling dat er gekozen is voor een geschikte locatie voor een Ronald McDonald Huis. Hij wil zijn dank uitspreken dat hieraan gehoor is gegeven door het college en een bijzondere dank aan de UMC-partners, met name het Academisch Ziekenhuis omdat zij ervoor gekozen hebben om de locatie toch beschikbaar te stellen voor een Ronald McDonald Huis. Hij is blij dat hiervoor een oplossing is gevonden en kijkt uit naar hetgeen hier straks zal verrijzen.

De voorzitter informeert of er vragen zijn over de lijst moties RGW.

Gedeputeerde Van Muilekom heeft een opmerking bij motie 71. Dit is een motie Koopwoningen voor lage- en middeninkomens die op de termijnagenda staat voor de RGW van februari. De gedeputeerde meldt dat GS een onderzoek heeft laten doen naar financieringsconstructies op dit vlak in heel Nederland om een goed beeld te krijgen wat toepasbaar is voor de provincie Utrecht. Momenteel is men nog bezig met de afronding van het onderzoek waardoor hij de RGW van februari niet gaat halen en dit onderwerp in april op de agenda zal komen.

De voorzitter geeft het woord aan de commissiegriffier over de werkbezoeken en sessies.

Mevrouw Engelsman meldt dat zij wil checken of de werkwijze in de termijnagenda akkoord is. Er is voorgesteld om een werkbezoek Wonen te plannen en een informatiesessie met een gecombineerd werkbezoek aan de Vinkeveense Plassen vanuit de NOW-cases Vinkeveen. Tevens staat er nog vanuit twee jaar geleden het bezoek aan Vijfheerenlanden gepland met op locatie vergaderen. Zij heeft geen signalen ontvangen dat de commissie het hier niet mee eens is en zij vraagt of hierin wordt toegestemd.

De voorzitter concludeert dat de commissie in stemt met de voorgestelde werkbezoeken en activiteiten op de termijnagenda.

Mevrouw Engelsman antwoordt dat ze samen met de ambtelijke organisatie aan de slag gaat om alles gepland en georganiseerd te krijgen.

1.7. Rondvraag

De voorzitter meldt dat er een aantal rondvragen zijn. Zij geeft de ChristenUnie het woord voor een toelichting op de goudjakhals.

De heer De Heer bedankt het college voor de uitvoerige antwoorden op de goudjakhalsvragen en vooral voor de concrete toezegging dat Utrecht de goudjakhals opnieuw gaat agenderen in het IPO-overleg over de natuurwetgeving; want een landelijk uniforme regeling zoals bij de wolf is natuurlijk het beste. De ChristenUnie begrijpt dat de provincie Gelderland een precedent heeft geschapen en dat de eenmalige goudjakhalschade in de Ooijpolder uit anderen hoofde is vergoed. De kans op een schapenjagende goudjakhals is heel klein maar als dit toch gebeurt moet de veehouder niet de dupe zijn. Zijn politieke vervolgvraag is dan ook of men de Gelderse werkwijze met een gerust hart kan kopiëren door goudjakhalschade uit anderen hoofde te vergoeden. Hij vraagt of de gedeputeerde in de provincie Utrecht hieromtrent eveneens een edel precedent wil scheppen.

Gedeputeerde Van Essen vindt dit een hypothetische vraag omdat het de vraag is of de goudjakhals in de provincie Utrecht opduikt en dan ook nog schade gaat aanrichten. Hij kan hier op dit moment niet zomaar een toezegging over doen omdat hij niet weet of hier een potje voor is. Hij denkt niet dat er voor iedere schade op voorhand een toezegging kan worden gedaan. Er zijn hiervoor vaste afspraken en regels en de heer De Heer vraagt om hier op voorhand van af te wijken. De gedeputeerde kan dit daarom niet toezeggen.

De heer De Heer antwoordt dat hij graag een toezegging had gehad maar hij begrijpt dat dit er niet in zit.

De voorzitter geeft mevrouw De Widt het woord over het vuurwerk in het Maximapark.

Mevrouw De Widt meldt dat er een vergunning was aangevraagd en dat de gemeente Utrecht deze vergunning inmiddels heeft geweigerd. Het vuurwerk gaat niet door en dit is fijn voor dat beschermde park. Het blijft voor D66 de vraag hoe het kan dat de provincie deze toestemming wel gegeven had.

Gedeputeerde Schaddelee antwoordt dat de vuurwerkshow gelukkig niet doorgaat maar dat het wel goed is om even op deze vraag in te gaan. Het vuurwerkverbod geldt specifiek voor particulieren tijdens de jaarwisseling en niet voor professionals. Op het moment dat men als professional een vuurwerkshow wil houden dan heeft men ontbrandingstoestemming nodig en komt men in dit geval bij de provincie terecht. Bij een dergelijke aanvraag wordt de gemeente altijd gevraagd om een verklaring van geen bezwaar. Dat is in dit geval ook gebeurd en dit leverde in eerste instantie geen bedenkingen op. Toen er op een later moment wel bezwaren bleken te zijn bij de gemeente Utrecht is er contact geweest met de aanvrager en is de aanvraag ingetrokken. De vraag is waarom er zo'n vergunning is afgegeven op zo'n locatie van vuurwerkzone. De toetsingskaders van een professionele vuurwerkshow bevatten geen vuurwerkzone. Dat element wordt dus niet meegewogen. Allerlei natuuraspecten worden wel meegewogen want het is immers een verzoek op basis van de Wet Natuurbescherming. Er wordt bijvoorbeeld gekeken naar verboden om vogels (volgens de vogelrichtlijn) opzettelijk te verstoren. In dit specifieke geval is er geoordeeld dat er geen belemmeringen zouden zijn voor het verlenen van de ontbrandingstoestemming. Tegelijkertijd is het goed om te kijken naar hoe men hier in de

toekomst mee wil omgaan. Juridisch gezien was de toestemming wellicht terecht verleend maar men ziet dat er steeds meer discussie en maatschappelijk bezwaar is tegen het toestaan van vuurwerkshows. De gedeputeerde stelt daarom voor om dit jaar met de gemeenten en de RUD in gesprek te gaan over de vraag of het wenselijk en mogelijk is om provinciale toetsingskaders ten aanzien van vuurwerkvrije gebieden en ecologie bij vuurwerkshows op te stellen. De gedeputeerde zal de commissie over de uitkomst hiervan informeren. Op het moment dat de toetsingskaders aangepast moeten worden is dit een besluit dat PS dient te nemen. Mevrouw De Widt bedankt voor de nadere uitleg en benadrukt dat zij heel blij is met de verdere afspraken die meer rust gaan brengen.

De voorzitter meldt dat de volgende rondvraag eveneens van mevrouw de Widt is omtrent de Verkoop De Grote Maat Cothen.

Mevrouw De Widt legt uit dat D66 door de initiatiefnemers werd benaderd die daar een ontwikkeling op gang zouden willen brengen. Zij vraagt hoe het kan dat de provincie omgevingsgericht werkt, altijd openstaat voor initiatieven en dat in dit geval niet doet. Zij vraagt of het alleen een verkoopopgave is. Zij is van mening dat dit in een breder verband moet worden bekeken dan hier het geval lijkt te zijn.

Omdat hier nog een tweede rondvraag over is vraagt de voorzitter mevrouw Van Elteren om haar vraag over dit onderwerp aansluitend te stellen.

Mevrouw Van Elteren denkt dat de vragen die GroenLinks heeft ingediend duidelijk zijn en zij kijkt uit naar de beantwoording vanuit GS.

Gedeputeerde Van Essen antwoordt dat ten tijde van het vorige college de koers is gezet om De Grote Maat openbaar te verkopen nadat een gedeelte van de grond al was verkocht ten bate van de natuur. Daarna zijn meerdere pogingen mislukt om agrariërs die elders tegen grenzen aanliepen naar deze boerderij te verplaatsen. Zoals bij de verkoop van ieder provinciaal bezit dient ook bij deze boerderij in Cothen 50 hectare te dienen voor een maatschappelijke opgave. Om bij te dragen aan de maatschappelijke opgave kan men natuurlijk dingen zelf uitvoeren en bij marktpartijen neerleggen. Bij De Grote Maat is ingezet om sociale doelen te dienen en vergunningscriteria mee te geven die aanhaken bij de landbouwvisie en natuurdoelen van de provincie. Momenteel ligt er een zogeheten witboek waarin de verkoopprocedure en de vergunningscriteria zijn uitgewerkt. Dit ligt voor bij juristen die kijken of dit niet in strijd is met het aanbestedingsrecht en ook wat de eventuele invloed is van het recente Didam-arrest van de Hoge Raad op de verkoopprocedure. Uiteindelijk zal het college een besluit nemen, maar dit is nog niet gebeurd. Goede juridische checks zijn belangrijk en die zijn momenteel gaande. De gedeputeerde kan zich voorstellen dat ondertussen ook een check gedaan kan worden of dit bezit op een andere manier kan bijdragen aan de provinciale doelen; ook omdat de provincie een actiever grondbeleid gaat voeren en met gebiedsprocessen bezig is. Wanneer dit allemaal goed scherp is kan het college een weloverwogen besluit nemen. Op de vraag van mevrouw de Widt of de provincie in gesprek kan gaan met de initiatiefnemers antwoordt de gedeputeerde dat zo'n gesprek tot nu toe bewust is afgehouden omdat de provincie bezig is met het witboek voor openbare transparante verkoop. Een gesprek met initiatiefnemers past niet bij een openbare en transparante verkoop en zou zelfs tot uitsluiting van deelname aan de procedure kunnen leiden als GS tot verkoop besluit. Om dezelfde reden wil de gedeputeerde dit gesprek de komende tijd niet aangaan. Het is goed om te weten dat er naast de initiatiefnemers meer partijen interesse hebben getoond in het bezit, dat met hen evenmin is gesproken. De gedeputeerde wacht het besluit van het college af.

Mevrouw De Widt vindt het helder dat een transparante verkoopprocedure zich niet verenigt met één geïnteresseerde. Dit staat voor D66 echter op gespannen voet met het idee van openstaan voor initiatieven uit de samenleving. Zij vindt dat de provinciale eigendomssituatie hierbij wringt. Bij het oprichten van de Grondbank moet men hier goed aandacht aan besteden.

Mevrouw Van Elteren sluit zich hierbij aan. Zij denkt dat het goed is om hiernaar te kijken gezien de veranderingen in de provincie en de juridische dingen die er spelen. GroenLinks wacht dit daarom af.

2 [Ter bespreking \(tijdsbesteding 13:00 uur - 17:30 uur\)](#)

2.1. [Memo afhandeling Motie 109 \(2021RGW188\)](#)

De voorzitter meldt dat dit een vorm van opwaardering was uit de vorige vergadering. Zij vraagt of de heer Hazeleger zijn verhaal nog wil toelichten.

De heer Hazeleger geeft aan dat het verhaal van de vorige keer gebaseerd was op het memo van de vorige keer. Er ligt momenteel een nieuw memo waarin de gedeputeerde de boodschappen van het oude memo heeft herhaald maar, wat de SGP betreft, nog steeds geen invulling is van de motie. De SGP vraagt in de motie om, naast alle inzet die het team Tempo levert, specifiek voor het punt onrendabele top een overzicht te maken van welke projecten met een onrendabele top hebben en hoeveel geld daarvoor nodig is, zodat straks wanneer minister De Jonge geld beschikbaar stelt de gedeputeerde niet hoeft te komen met een algemeen verhaal zoals hij nu in zijn memo doet. Wat je nu ziet gebeuren is dat landelijke rapporten technisch zijn omgerekend naar de situatie van de provincie Utrecht. De gedeputeerde staat sterker naar het Rijk wanneer hij specifiek aangeeft voor welke projecten hij geld nodig heeft. Deze lijst hoeft niet openbaar te zijn, maar de SGP wil wel dat deze lijst er is. Wanneer dit onder geheimhouding verstrekt moet worden vindt de SGP dit eveneens prima maar spreker heeft nu het gevoel dat deze lijst niet bestaat. Dit was ook de inhoud van de motie die de SGP heeft ingediend en die is aangenomen.

Gedeputeerde Van Muilekom antwoordt dat hij er bewust voor gekozen heeft om een aanvullende memo te sturen met informatie over de mogelijkheden die hij heeft om deze informatie te verstrekken. Hij heeft zichzelf gerekend en gestrekt om te kijken hoeveel informatie hij kan geven. Er lopen iets van 700 projecten in de provincie Utrecht en veel informatie is nog onbekend of heeft hij nog niet. Soms stagneert een project en is het de vraag waardoor dit komt. Soms heeft dit te maken met het ontbreken van kennis en kunde, soms vanwege processen en soms vanwege veel weerstand uit de samenleving. Dit kan van alles zijn. Soms heeft het te maken met geld en spreekt men van een onrendabele topper. Van een grote categorie weet men dit dus niet. Het is daarom belangrijk dat de gemeenten de informatie verstrekken wanneer dit wel bekend is. De gemeenten willen dit niet altijd verstrekken omdat het een ontwikkeling is en vaak vertrouwelijke informatie. Minister De Jonge wordt binnenkort naar de provincie Utrecht gehaald omdat de provincie wil laten zien met welke soort projecten de provincie te maken heeft. Als voorbeeld zijn er de grotere projecten die met WBI zijn ingediend en die wel uitgewerkt zijn. De gedeputeerde heeft aanvullende informatie gegeven over de WBI-aanvragen en goed in beeld gebracht waar de publieke tekorten zijn. Hij heeft aangegeven dat men als provincie ook bij kan dragen omdat de € 30 miljoen, net zoals voor de andere drie projecten, binnengehaald kan worden wanneer de gemeenten en de provincie dit samen doen. Voor de WBI-aanvragen is dit echt uitgewerkt omdat de gemeente hiervoor moet laten zien wat het project is. De provincie kan bekijken wat hij kan toevoegen om extra Rijksmiddelen binnen te halen. De gedeputeerde heeft, daar waar de provincie echt de middelen wil inzetten en weet hoe hij dit wil doen, de informatie op tafel. De informatie over deze specifieke projecten heeft hij verstrekt. Op de andere projecten loopt hij vast omdat hij geen verdiepende analyse per project kan doen. De gedeputeerde is wel bezig om samen met de gemeenten de projecten op gang te krijgen, te kijken wat er nodig is en wat er financieel mogelijk is. Hij heeft hiervoor elk jaar € 5 miljoen ontvangen van de Staten. Dit geldt ook voor het komende jaar. De gedeputeerde heeft de indruk dat het versnellingsprogramma goed loskomt en hij heeft het idee dat de provincie dit jaar geldtekort gaat komen. Op het moment dat dit zo is trekt hij zo snel mogelijk aan de bel omdat hij extra middelen nodig heeft om de projecten vlot te krijgen. Een uitwerking per project uitwerken is helaas onmogelijk.

De heer Hazeleger antwoordt dat er een team komt dat dit gaat uitzoeken. Er zijn vier redenen waarop projecten vastlopen: Politiek-bestuurlijk, ambtelijk, capaciteitstekort en onrendabele toppen. De gedeputeerde gaat dit per project uitzoeken aangezien hij dit zelf in de begroting heeft geschreven. Bij de eerste drie categorieën neemt de SGP aan dat het Team Tempo dit zelf kan doen maar Team tempo heeft geen geld. De projecten waarvan Team tempo zegt dat er een onrendabele top is dienen in beeld te worden gebracht, zodat de provincie weet op welke projecten er geld nodig is wanneer minister De Jonge komt. Deze motie is aangenomen. De SGP begrijpt dat de gedeputeerde de lijst niet kan verstrekken vanwege gevoelige informatie maar hij begrijpt niet dat de gedeputeerde zegt dat hij de informatie niet heeft en deze daarom niet kan delen. De vraag was juist om deze informatie op te gaan zoeken en de lijst op te stellen omdat de SGP bezorgd is dat de informatie er niet is. De zorg van de SGP is dat niet bekend is op welke projecten er een publiek tekort is. De SGP wil graag dat de gedeputeerde dit in beeld brengt zodat hij straks tegen minister De Jonge heel specifiek kan zeggen waar geld nodig is.

De heer Suna meldt dat de PvdA de motie destijds gesteund heeft met de gedachte dat men hierdoor de woningbouw zou kunnen versnellen. Hierin speelt geld een belangrijke rol en dat er snel geschakeld kan worden

wanneer het geld dat het college beschikbaar heeft gekregen vanuit de Staten uitgeput is. Hiervoor was deze motie bedoeld maar wanneer dit anders is hoort hij dit graag van de heer Hazeleger. Momenteel is er een situatie waarin men geen duidelijk overzicht heeft. Waar het de PvdA om gaat is dat men in ieder geval op tijd meegenomen wordt wanneer er problemen dreigen te ontstaan, zodat er tijdig vanuit de Staten geschakeld kan worden. In die zin ontvangt de commissie de informatie maar is dit niet per project. Dit maakt het lastiger omdat er honderden projecten zijn. De heer Suna vraagt aan de SGP wat de lijsten voor meerwaarde hebben wanneer het geld echt nodig is. Hij denkt dat men op grote lijnen moet kijken en niet in alle kleine details. Hij deelt de zorgen van de SGP maar vraagt waarom dit per project duidelijk beschreven moet zijn. Het is wel goed om een overzicht te hebben van duidelijke plannen die straks in de molen terechtkomen, zodat men een beter beeld krijgt van de aantallen woningbouw en de prijzen die daarmee te maken hebben. In die zin is hij het eens met de heer Hazeleger omdat er meer zou moeten kunnen.

De heer Germs sluit zich bij de vorige spreker aan omdat het belangrijk is om straks zoveel mogelijk concreet materiaal te hebben. Dat is in het belang van de ontwikkeling van de woningbouw wanneer de gedeputeerde met de minister in gesprek gaat. Het is in het eigen voordeel van de provincie Utrecht om het beeld zo compleet mogelijk te maken.

De heer Hazeleger vult aan dat hij graag antwoord wil geven op de vraag van de heer Suna. Het antwoord op de vraag is zijn laatste zin: Dat hij graag wil dat de gedeputeerde inzichtelijk heeft welke projecten er lopen en hoeveel tekort er is. Dat is precies wat de SGP ook wil, zodat de gedeputeerde niet tegen minister De Jonge hoeft te zeggen dat adviesbureau Rebel een landelijke berekening heeft gemaakt, en dat hij dit heeft doorgerekend naar Utrecht om te bepalen hoeveel geld hij nodig heeft. Als hij minister De Jonge was zou hij in dat geval geen geld komen brengen omdat hij zou willen weten welke projecten de provincie gaat bouwen en hoeveel geld hiervoor nodig is. Het is belangrijk om dit inzichtelijk te hebben wanneer er een minister komt met geld voor woningbouw.

Gedeputeerde Van Muilekom meldt dat hij in de memo heeft aangegeven dat hij een infosessie wil houden over het regeerakkoord, de middelen die daarvoor beschikbaar zijn en om te kijken welke informatie hij kan geven. De provincie heeft op het gebied van woningbouw het regionaal programmeren. Hierbij worden jaarlijks alle projecten doorgelopen omtrent de stand van zaken en wat nodig is. Hierbij wordt tevens gevraagd wat men kan doen om deze projecten voortgang te kunnen laten vinden en ziet men dat het ene project verder is dan het andere. Het gesprek met minister De Jonge is mooi maar GS heeft de lijn al lopen met de BZK en er lopen processen. Minister De Jonge moet heel goed weten dat hier een groot woningtekort is, dat er heel veel plannen zijn en dat er steun nodig is. De afgelopen periode is klip en klaar gezegd dat er zes grote projecten zijn waarvoor de minister nodig is. Vervolgens komt als antwoord dat er maar drie projecten worden gehonoreerd. In het nieuwe regeerakkoord staat dat € 1 miljoen uit het gemeentefonds wordt gehaald om aan woningbouw te besteden, en nog iets van € 600.000 uit het Volkshuisvestingsfonds voor de komende tien jaar. Dit is een factor tien te weinig. De boodschap aan minister De Jonge is dat er veel meer geld moet komen om die projecten los te maken. Als hij uit zes van de zevenhonderd projecten er maar drie kan honoreren dan zegt dat genoeg. Dat is niet alleen zo in de provincie Utrecht maar in het hele land. De concrete projecten wil de gedeputeerde graag met de commissie delen. Hij benadrukt dat hij continu bezig is om alle projecten zo concreet mogelijk te maken en zichtbaar te maken wat er van het Rijk nodig is. Dit is soms vertrouwelijk maar de WBI-aanvragen zijn openbare stukken. Er wordt momenteel al meer gevraagd dan het Rijk kan waarmaken en de provincie zal doorgaan met het continu indienen van plannen bij het Rijk.

De voorzitter vraagt of de motie hiermee als afgedaan kan worden beschouwd.

De heer Hazeleger antwoordt dat dit volgens hem niet zo is aangezien de SGP in de informatiesessie erop terugkomt hoe de motie hierin kan worden verwerkt.

De voorzitter vindt dit een duidelijke afspraak.

2.2. [SV Vaststellen Bodem- en waterprogramma provincie Utrecht 2022-2027 \(2022RGW29\)](#)

De voorzitter meldt dat men bij de bespreking met een logistieke uitdaging zit aangezien de gedeputeerde voor bodem, Van Muilekom, tussen 14.00 uur en 15.00 uur in een ander gesprek wordt verwacht. Gedeputeerde Strijk ontfermt zich over het water. Er is een inspreker die eerst de gelegenheid zal krijgen voor een inspraak. Daarna volgen de vragen aan de inspreker. Vervolgens krijgen de fracties gelegenheid om hun mening te geven en zal worden gekeken of gedeputeerde Van Muilekom voldoende tijd heeft om de bodemvragen te beantwoorden.

De inspreker is de heer Lobée namens Stichting Gezond Water. De inspraaktekst is te vinden als bijlage bij dit verslag.

De voorzitter informeert of er vragen zijn vanuit de commissie aan de heer Lobée.

De heer De Heer leest in de zienswijze dat de stichting niet de afspraken van de Green Deal wil doorkruisen. De stichting pleit wel voor een andere weg. Hij vraagt hoe de stichting deze andere weg wil volgen zonder de Green Deal te doorkruisen.

De heer Emmen hoort de heer Lobée zeggen dat er in overvloed alternatieven zijn voor vislood en vraagt waarom dit moeilijk op gang komt. Is het duurder of weinig beschikbaar?

De heer Lobée beantwoordt de vraag van de heer De Heer dat de Stichting Gezond water niet heeft aangegeven dat de Green Deal doorkruist wordt door een verbod op het gebruik van vislood. Dit heeft de gedeputeerde van de Provinciale Staten van Utrecht aangegeven. In de e-mail heeft hij de zienswijze van de provincie Utrecht verwoord en daarachter staat de reactie van GS op de zienswijze. GS zegt dat zij, volgens de afspraak in de motie, niet de afspraken van de Green Deal willen doorkruisen. Dit is geen mening, visie, standpunt of wat dan ook van de Stichting Gezond Water. De stichting vindt dat het loodgebruik per direct moet stoppen. Lood is een ziekteverwekkende stof die men niet mag gebruiken. Waarom laat elk gezag en ook de provincie Utrecht dit toe? Op de vraag van de heer Emmen antwoordt de heer Lobée dat er veel alternatieven beschikbaar zijn maar veel lood komt uit het zwarte circuit. Dit geldt ook voor het lood dat in hengelsportwinkels verkocht wordt. Mensen maken dat zelf achter in de schuur of ze laten het door de buurjongen gieten. Dit betekent dat de hengelsportwinkels eigenlijk niet van het lood af willen omdat dit gewoon hun cash betreft. Ook in hengelsportverenigingen is er weerstand tegen het overstappen op alternatieven omdat er binnen hengelsportverenigingen heel veel grijze visloodhandeltjes bestaan. Men moet in de materie bekend zijn om het zwarte circuit van het vislood te kennen en te kunnen doorgronden. Mede door het zwarte vislood is de concurrentiepositie voor niet zwart vislood slecht. De alternatieven zijn 20% duurder omdat er btw op zit. Daarnaast zijn sportvissers redelijk traditioneel en behoudend en verreweg de meeste van hen willen niet van het lood af. Dit blijkt ook uit een onderzoek dat vanuit de Green Deal is uitgevoerd. In de drie jaar inspanning vanuit Green Deal hebben slechts 17% van de sportvissers aangegeven ooit wel eens met een alternatief voor lood te willen vissen. Dit betekent dat minimaal 83% van de sportvissers altijd en alleen met lood vissen. Daarom vraagt Stichting Gezond Water aandacht van de provincie Utrecht om sneller dan de Green Deal het lood te willen uit faseren en hierover afspraken te gaan maken met waterschappen en gemeenten omdat hier tot op heden nog geen uitvoering aan is gegeven.

De voorzitter bedankt de heer Lobée voor zijn inspraak en heldere beantwoording. Zij geeft het woord aan GroenLinks over het Bodem- en waterprogramma dat voorligt als Statenvoorstel. Het waterplan onder de Waterwet moet tevens aan de Omgevingswet voldoen bij de inwerkingtreding en de commissie is veel en vaak meegenomen in de totstandkoming hiervan.

Mevrouw Van Elteren spreekt haar complimenten uit voor het mooie Bodem- en waterprogramma dat voorligt. Het is goed dat er uitvoerig overleg heeft plaatsgevonden met onder andere de waterschappen en de naburige provincies. GroenLinks is blij met de aandacht voor de waterparels die letterlijk weer op de kaart zijn gezet en beschermd worden via het natuurbeleid. Tevens is het fijn dat er aandacht is voor een vitale bodem, voor watertekorten en voor het belang van een robuust watersysteem op de Heuvelrug. Zij heeft nog een paar korte vragen:

- GroenLinks vraagt zich af of de zorgplicht voldoende kaders biedt om eventuele nieuwe verontreinigingen via de Omgevingswet afdoende aan te pakken. GroenLinks hoort graag hoe de gedeputeerde hierover denkt.
- GroenLinks vraagt zich af of de gemeenten voldoende deskundigheid in huis hebben om vergunningen, meldingen en niet gemelde activiteiten goed te kunnen beoordelen.
- GroenLinks heeft de vragen gezien van D66 over een verdergaand verbod op vervuilende stoffen en de antwoorden hierover gelezen. GroenLinks vraagt zich desalniettemin af wat hier eigenlijk mogelijk is. GroenLinks heeft al eerder gevraagd of het terugdringen van pesticiden meegenomen kan worden in het bodem- en waterprogramma en leest in het programma dat de landbouwsector gestimuleerd wordt om

emissies van onder andere nutriënten en pesticiden te reduceren. GroenLinks vraagt zich af of er mogelijkheden zijn om dit minder vrijblijvend te maken.

- Er is nog een korte vraag over de bestuurlijke drukte en de knelpunten onder grond. Voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet moet helder zijn hoe de bevoegdheden rond de verschillende ondergrondse thema's en belangen verdeeld zijn over de verschillende overheden en partijen. Wanneer men de knelpunten in beeld wil hebben moet de samenhang goed geborgd zijn. GroenLinks vraagt hoe de provincie gaat zorgen dat dit daadwerkelijk gaat lukken. In aanvulling hierop vraagt GroenLinks of de inzichten in de stoffen in de bodem, zoals PFAS en diffuus lood, kunnen leiden tot nieuwe problematiek. De gemeenten zijn hiervoor verantwoordelijk na het in werking treden van de Omgevingswet, maar hebben ook zorgen over de consequenties hiervan. Bij beleidskeuze 32 valt te lezen dat de provincie hiervoor een coördinerende rol oppakt. GroenLinks vraagt of dit de enige resterende verantwoordelijkheid is en hoe de provincie hier precies invulling aan geeft.

Mevrouw Van Gilse geeft een compliment voor het proces van het programma. De Staten zijn goed meegenomen in het traject en de andere partijen ook. Het traject en het programma kunnen soms niet helemaal transparant overkomen en het gevoel geven dat door de Staten alleen getekend kan worden bij het kruisje. Bij de Omgevingswet zullen zij waarschijnlijk niet eens meer mogen tekenen bij het kruisje. Zij vraagt aan de gedeputeerde hoe tot nu toe dit proces (ambtelijk) ervaren is en hoe de Staten zelf daarnaar kijken. Tevens vraagt zij of dit voor herhaling vatbaar is en in 2028 weer gaat gebeuren. Daarnaast vindt de VVD het belangrijk dat er voldoende zwemwater in de provincie is. In dit programma is daar een kort stukje over opgenomen en zijn hier enkele beleidskeuzen aan gewijd. Het is fijn dat er een overzicht van de zwemlocaties in 2022 is weergegeven. Bij de beleidskeuze staat als doel dat er voldoende zwemgelegenheid geboden moet worden en dat er toegezien moet worden op de veiligheid en de waterkwaliteit van de aangewezen zwemlocaties. De waterveiligheid lijkt goed geborgd in de beleidskeuze, maar de uitbreiding naar voldoende zwemwater in de provincie is helaas dun in de beleidskeuze weergegeven. Er staat dat de huidige locaties behouden worden, of dat deze uitgebreid worden tegen maatschappelijk verantwoorde kosten. De VVD had graag gezien dat er gekeken werd naar nieuwe locaties via het onderzoek dat de gedeputeerde hiernaar heeft uitgezet, en hoe daar als provincie toe te komen. In de zomer ziet men een toenemende vraag naar zwemwater in de provincie. Zij vraagt daarom aan de gedeputeerde hoe hij dit krachtig wil gaan borgen zodat de inwoners in de zomer fijn kunnen gaan zwemmen.

De heer Emmen las in het stuk veel over verontreiniging en wil graag in herinnering brengen dat vorig jaar in december naar buiten is gekomen dat drinkwaterbedrijven, waaronder Vitens in Utrecht, de noodklok hebben geluid over geothermieboringen in waterwingebieden. Deze boringen kunnen leiden tot verontreiniging in de grondwatervoorraden en worden gezien als een groot risico, zeker nu de watervoorraad in Utrecht onder druk staat. Dit speelt in de provincie Utrecht en hierover bleef het behoorlijk stil. In de provincie Zuid-Holland stond men meteen op zijn achterste poten, vermoedelijk omdat een van de bedrijven die wilden boren Shell heet. De minister heeft gezegd dat er geen toestemming wordt gegeven om te boren in grondwaterwingebieden en JA21 vraagt of de gedeputeerde hierop wil reflecteren.

Mevrouw Koelewijn geeft een compliment namens het CDA voor het goede proces en de wijze waarop de Staten, de commissie en de verschillende partijen de afgelopen periode zijn meegenomen. Er ligt een mooi uitgebreid en helder plan. Zij heeft geen vragen omdat het zo'n zorgvuldig proces is geweest.

Mevrouw De Widt sluit zich aan bij de complimenten over het proces en het mooie product. Wat betreft vervuilende stoffen en gewasbescherming constateert zij dat de provincie een belangrijke verantwoordelijkheid heeft voor de waterkwaliteit, maar kennelijk weinig kan doen om hier zelf op te sturen. Zij vindt dit niet bevredigend en sluit zich aan bij de vraag van mevrouw Van Elteren.

Mevrouw De Widt heeft nog een sub vraag over het bermbeheer. Xentari is een middel om de eikenprocessierups te bestrijden. In het antwoord op haar vraag staat dat het gebruik al flink is teruggebracht en dat geëvalueerd wordt om te kijken hoe men hiermee verder kan. Zij zou graag de toezegging hebben dat dit naar PS komt op het moment dat men hier nog iets mee kan voor de ronde van 2022, want hoe minder gif hoe liever.

Tot slot begrijpt zij met de grondwaterzaken heel goed dat de gebiedsgerichte uitvoering van lopende zaken vooral bij de gemeente Utrecht moet blijven, maar de provincie moet wel zijn verantwoordelijkheid voor het grondwater kunnen nemen. Dat is in de uniforme aanpak waarnaar gestreefd wordt de bedoeling en dat zal D66

blijven bewaken. Zij vindt het niet geruststellend dat in de meetronde van het grondwater (agendapunt 3.4.) alle punten chemisch en biologisch niet op de goede waarden zitten. Dat schiet niet op, terwijl de kaderrichtlijn water hier wel toe dwingt.

Mevrouw Krijgsman meldt dat de PvdA zich aansluit bij de eerder gemaakt complimenten. Het is erg belangrijk om goed met stakeholders samen te werken. De complimenten komen tevens uit de waterschap fractie. Een aantal gemeenten heeft aangegeven dat zij duidelijkheid willen over de rollen en verantwoordelijkheden bij het Bodem- en waterprogramma en de vraag is hoe de gedeputeerde dit vorm gaat geven.

In de nota van beantwoording viel op dat er bij veel antwoorden staat dat het antwoord in een ander programma of op een andere plek is te vinden. Er komen nog stukken die duidelijkheid geven welke programma's er zijn onder de Omgevingswet en wat er in welk programma staat. Mevrouw Krijgsman vraagt of het tevens mogelijk is om dit duidelijk te maken voor de stakeholders en burgers.

Tot slot wordt er in 2022 nog een monitoringsplan uitgewerkt. De PvdA vraagt zich af wanneer de Staten hierover geïnformeerd gaan worden, in combinatie met het Veenweidestuk dat de commissie straks gaat bespreken.

De heer De Heer merkt op dat 72 beleidskeuzes zijn uitgewerkt in een plan van 150 pagina's en bovendien is er een complete onlineversie. De ChristenUnie feliciteert het college, team Water en bodem, hiermee. Dit team heeft bergen werk verzet en sloten noch greppels gespaard. Het resultaat is een uitgebalanceerd plan waarin alle relevante belangen zijn meegewogen en waarvoor veel partners een bijdrage hebben geleverd. Het resultaat is een indrukwekkende tabel over de KAW-doelen van alle belangrijke wateren, en D66 heeft net benadrukt dat er op dit vlak nog heel wat te doen valt.

De ChristenUnie bedankt dat de waterparels weer op de kaart staan. Een ander belangrijk deel van het Bodem- en waterplan zijn de passages over bodemenergie in relatie tot grondwatervoorraden en drinkwaterwinning. De bescherming van drinkwater zit in de voorwaarden voor het winnen van bodemenergie. De ChristenUnie had gehoopt dat hij in dit plan nieuwe zwemlocaties en nieuwe aardkundige monumenten zou terugvinden. De VVD heeft het belang van nieuwe zwemlocaties al onderstreept. Het belang van nieuwe aardkundige monumenten is eveneens onderstreept, maar blijkaar is men nog niet toe aan het doorhakken van knopen en de ChristenUnie hoopt dat deze keuzes snel worden gemaakt. De inspraak van de Stichting Gezond Water heeft de heer De Heer aan het denken gezet en hij vraagt of het spoor van de Green Deal Sportvisserij Loodvrij nog steeds begaanbaar is, of dat dit doodloopt. Hij is benieuwd hoe de watergedeputeerde en fracties hier tegenaan kijken. In de Staten is een 50PLUS-motie over lood aangenomen maar de vraag is of aan deze motie voldoende gewicht wordt gegeven in het plan. Zijn meest fundamentele kritiek is dat de Blauwe Agenda nog niet af is en nog niet in het plan is verwerkt. Samen met de waterschappen streeft de ChristenUnie naar een robuuster watersysteem. Er lopen projecten maar er kan nog veel meer, en er moet nog veel meer in heel Europa. De wateroverlast van deze zomer heeft ons weer gebracht bij het probleem dat ons watersysteem Europa breed niet op orde is. Wanneer men het watersysteem robuuster wil maken moeten er allerlei natuurlijke watersystemen worden hersteld. Vorige zomer was er een masterclass van Piet van Dolschot, hoogleraar in Wageningen, en hij zou Piet van Dolschot graag een keer in het provinciehuis uitnodigen. De watergedeputeerde heeft aangegeven dat zij Piet van Dolschot wil horen als de Blauwe Agenda af is. Dat is prima, maar het is jammer dat de provincie de Blauwe Agenda nu nog niet heeft kunnen laten doorwerken in het Bodem- en waterplan. De heer De Heer verwacht dat de Blauwe Agenda de volgende versie van het Waterplan zwaar zal beïnvloeden. Wat hem betreft verdient de permanente oostelijke aanvoer POA de voorkeur boven AORTA (Adaptieve Oostelijke Regionale Tijdfhankelijke Aanvoer). De ChristenUnie heeft liever geen tijdelijke ingrepen maar een permanente oplossing die het natuurlijk systeem van de Hollandse IJssel zoveel mogelijk herstelt. De heer De Heer verwacht dat men in het kader van de Blauwe Agenda de discussie over POA en AORTA nog een keer terugkrijgt. De ChristenUnie beschouwt het Bodem- en waterplan als een uitgekiend compromis, maar verwacht dat het volgende Waterplan meer zal inzetten op robuuste watersystemen, en dat er nog meer zal worden ingezet op het herstel van natuurlijke watersystemen.

De voorzitter vraagt hoe het precies zit met het gezegde omtrent sloten en greppels.

De heer De Heer legt uit dat *het team heeft sloten noch greppels gespaard* betekent dat zij door dik en dun gegaan zijn en zich er niet met een Jantje van Leiden ervan af hebben gemaakt.

De heer Van Deún wil beginnen met het goede nieuws en daarna verder gaan met de kritiek op het plan. De afgelopen zeven jaar is veel gesproken over dit plan en nu ligt er een eindproduct. De PVV ziet dit product als een tussenfase en hoopt dat dit in de toekomst nog veel beter gaat worden. De PVV ziet het stuk dat er nu ligt als

een uitgangspunt. De heer Van Deún bedankt de heer De Heer omdat er de afgelopen zeven jaar goed is samengewerkt als het gaat over water. Het betreft een ingewikkeld stuk en een ingewikkeld onderwerp in deze Staten. Hij merkt dit aan de bijdrage van andere partijen.

Het Bodem- en waterprogramma loopt tot 2027 maar wie kan zover in de toekomst kijken? De PVV heeft enkele algemene punten:

- De vraag is wat men wil bereiken met het Waterplan. De PVV vindt dit niet concreet genoeg. Het gaat om algemene zaken: schoon oppervlaktewater, schoon bodem- en grondwater en waterveiligheid zijn hele algemene termen. De concrete oplossingen daarvoor staan nog niet in dit plan. Het plan is natuurlijk een uitwerking van de omgevingsvisie maar de concrete vraag van de PVV is of men hier klaar voor is en of alles geregeld is. Er is de tijd genomen omdat de omgevingswet nog tot 1 juli is uitgesteld en men moet zich afvragen of dit niet nog een keer wordt uitgesteld. Wat dat betreft is er niet veel druk. In alle stukken leest hij terug dat, bij de afstemmingsafspraken tussen gemeenten en GS/PS, er door de gemeenten nogal wat opmerkingen worden gemaakt of dit allemaal wel goed is geregeld. Groen Groeit Mee is een mooi project en gebiedsgerichte aanpak klinkt heel mooi maar vraagt van de partners ontzettend veel inspanning. Tevens vraagt het geld en de vraag is of dit geld er is. De heer Van Deún leest in de stukken dat er budget van het Rijk moet komen, maar in het plan van het Rijk staat geen woord over geld voor specifiek dit gebied.
- Met betrekking tot de groundbank is er het Didam-arrest dat nogal wat gevolgen heeft. In een eerdere discussie is dit al kort besproken. Men moet dit juridisch toetsen want er staan momenteel een aantal zaken in het plan die best wel eens in strijd zouden kunnen zijn met het Didam-arrest. Misschien kan GS hier iets over vertellen.
- De Wet Bodemsanering vervalt grotendeels. De PVV is de afgelopen jaren druk bezig geweest met de problematiek rond bodemvervuiling rondom wasserijen in Driebergen en omgeving. De gezondheid van de inwoners gaat de PVV aan het hart. Het gaat de PVV ook aan het hart dat de historische bodemverontreinigingen nu naar de gemeenten gaan. De PVV vraagt zich oprecht af of men precies weet over welke historische bodemverontreinigingen het gaat. Hij vond zelf nog een overzicht uit 2015 in zijn administratie maar daarna was er geen concreet overzicht meer. De heer van Deún vraagt daarom of alle historische bodemverontreiniging eigenlijk wel in zicht is want dit is belangrijk wanneer men taken overdraagt aan gemeenten.
- Omtrent geothermie heeft JA21 al vragen gesteld. Dit speelt overigens in heel Nederland. Nederland heeft feitelijk een tekort aan drinkwater en Vitens en alle andere watermaatschappijen zijn druk op zoek naar nieuw drinkwater.
- De Blauwe Agenda is al genoemd. De heer van Deún hoopt dat hier in de toekomst in de provincie Utrecht veel aandacht voor is.

De heer Van Deún sluit af met de opmerking dat water en bodem hetgeen is waar men op leeft en dat het heel belangrijk is dat dit goed is.

De voorzitter meldt dat zij nog één partij het woord geeft omdat het gezien de tijd niet mogelijk is om nog drie bijdragen te doen. Daarna zal zij het agendapunt schorsen zodat de gedeputeerde de vragen aan zijn adres kan vernemen.

Gedeputeerde Van Muilekom antwoordt dat hij een uur overleg heeft met de nieuwe bestuurders bij OC&W. Hij komt daarna weer terug en hij kan zich voorstellen dat de beantwoording van de vragen daarna gebeurt, voor zover mogelijk.

De voorzitter geeft aan dat de gedeputeerde dan niet de bijdrage van de SP, SGP en 50PLUS kan meenemen. Zij vraagt of het ambtelijk mag dat de bijdrage genoteerd wordt zodat de gedeputeerde de beantwoording voor het bodemgedeelte kan doen. Dit is toegestaan en de commissie gaat verder met de bijdrage.

De voorzitter meldt dat de PvdD heeft aangegeven geen bijdrage te hebben op dit punt en zij geeft het woord aan de SP.

De heer Schipper sluit zich aan bij de mensen die een compliment gaven over het proces waarin men is meegenomen. Hij wil een aantal opvallende zaken noemen en een conclusie trekken:

- Allereerst valt de enorme bestuurlijke drukte op als gevolg van de komst van de Omgevingswet. De taken van het Rijk en de provincie worden herverdeeld onder de lagere overheden en dit leidt tot talloze extra werkgroepen en overleggen.

- De PvdA zei ook al dat er een enorme verwevenheid is met andere deelprogramma's waardoor ook goed ingevoerde mensen niet weten op welke plek ze moeten reageren en waarom. In de inspraaknota zag hij hier talloze voorbeelden van.
- De doelstellingen zijn wel beschreven, maar de middelen zijn er niet of worden niet beschikbaar gesteld. Dit betreft zwemwater maar ook de biologische doelen voor water dat niet binnen de Kaderrichtlijn Water valt.
- In navolging op de PVV constateert de PvdA een grenzeloos optimisme over de financiering. De heer Schipper verwacht dat er zowel voor de bodem- als de watertaken voldoende financiële middelen door het Rijk beschikbaar worden gesteld. Bij eerdere decentralisaties was dit niet per se het geval. Ter illustratie: Bij historische vervuilingen waarvoor niemand meer aansprakelijk kan worden gesteld wil de provincie bij het Rijk een stroppenpot bepleiten. Dit zal zeker nodig zijn, maar het is een grote zorg dat het geld er nog niet is. De heer Schipper wil hierop graag een reactie van de gedeputeerde.
- Bij saneringen van grondwatervervuiling wordt ervoor gekozen om alleen de bron aan te pakken en niet meteen interceptieputten te slaan op plekken nabij kwetsbare objecten en water waar de verspreiding zich voor heeft gedaan. Hij vraagt waarom dit niet gebeurt. Wanneer men toch bezig is met de aanpak hiervan is het beter om het hele probleem aan te pakken
- De SP zou graag een reactie willen op het visloodverhaal.
- Bij de bespreking van het concept vorig jaar in maart vroeg de heer Schipper aandacht voor een restproduct van bio verwerkingsinstallaties. Hij haalde hierbij de serie *De vuilnisman* aan van de VPRO. Daar werd aangetoond dat steeds vaker allerlei rommel bijgemengd wordt (drugsafval, toxines et cetera). Dit wordt vervolgens uitgereden op het land en verdwijnt in de bodem en het grondwater. Mevrouw Bruins Slot zei destijds dat dit in IPO-verband zou worden opgepakt en de heer Schipper is een jaar later benieuwd naar de voortgang hierin. Wanneer dit vandaag niet lukt zou hij het fijn vinden om binnenkort hierover een memo te ontvangen.
- De conclusie is dat de provincie een waterplan moet hebben vanwege de Omgevingswet en dat het een zoektocht is wie waar verantwoordelijk voor is. Veel ligt op het grensvlak van provincie en gemeenten en veel vragen gingen hierover. Tevens is het de vraag wie aan de lat staat en wie zaken gaat betalen. Hij hoopt dat mevrouw Bruins Slot meeluistert want er ligt een aardig boodschappenlijstje als het gaat om de centen. Hij adviseert de nieuwe portefeuillehouder om de lijn met Den Haag kort te houden.
- De SP vindt dat er qua leesverbetering niet veel verbeterd is ten opzichte van het concept. Het is een stuk met een veelheid aan afkortingen waarvan hij niet hoopt dat een gewone sterveling dit onder ogen krijgt omdat hij na drie bladzijden afhaakt. De SP hoopt dat dit in de toekomst bij andere stukken verbetert. Het stuk is wel een evenwichtig geheel.

De heer Hazeleger vindt het stuk over het algemeen prima. Opvallend is dat gedeputeerde Schaddelee bij het verhaal over recreatie in de nota van beantwoording ook de inbreng van de commissie heeft meegenomen. De heer Hazeleger vond dit prettig omdat dit inzichtelijk maakt wat de inbreng was van elke partij. Misschien is dit een tip voor de gedeputeerde om dit in het vervolg in zijn dossiers te doen als het gaat om omgevingswetprogramma's. De SGP had gezegd dat het programma meer smart moet worden maar heeft niet terug kunnen vinden of dit is gebeurd. De heer Hazeleger vraagt wat er met deze opmerking is gedaan. Hij neemt aan dat de verdere intensivering van het aanleggen van meer strategische drinkwatervoorraad in de Blauwe Agenda terugkomt want hij ziet hier momenteel niet iets nieuws van terug.

De SGP had nog een concrete tip gegeven om bij de beleidskeuze met 44 circulaire waterketens in samenwerking met gemeenten en waterschappen grondstoffen uit rioolwater te benutten. Deze opmerking is niet meegenomen en de heer Hazeleger wil graag weten wat er gedaan is met de inbreng die de commissie heeft geleverd.

Er zijn twee punten die de SGP de komende jaren nauw wil gaan volgen en waarvan hij het belangrijk vindt dat het college hen goed meeneemt:

- De ontwikkeling van de 3D-systematiek. Dit is een heel belangrijk instrument waar de SGP van op de hoogte wil blijven.
- De verdeling in de samenwerking met gemeenten. Wat gaan de gemeenten doen aan taken en wat gaat de provincie doen? Er werd terecht opgemerkt dat hier een mooie taak ligt voor mevrouw Bruins Slot om hier geld bij te leveren. Dat punt zal de komende jaren aandacht gaan vragen. De heer Hazeleger vraagt het college om de commissie hiervan op de hoogte te houden.

De heer Germs meldt dat 50PLUS het een mooi plan vindt. 50PLUS vindt drinkwaterveiligheid heel belangrijk. Het lichaam bestaat voor een groot deel uit water. Hij zag dat het plan met Vitens in de Omgevingswet is opgenomen. Er lag met Vitens een mooie afspraak over de ontwikkeling van drinkwater en hij hoopt dat dit gecontinueerd blijft. De heer Germs sluit zich aan bij de opmerking van de VVD-fractie rondom zwemwater en de waterkwaliteit want er is niets mooier dan op een zomerdag in natuurlijk zwemwater te kunnen zwemmen. Het betoog van de heer Lobée is hem uit het hart gegrepen. 50PLUS heeft ooit een motie aangenomen tegen vislood en wil graag dat hier aandacht voor blijft omdat dit invloed heeft op de waterkwaliteit. De heer Germs wil graag een reactie van GS op dit betoog, met in het verlengde dat de motie van 50PLUS niet overbodig is gebleken. De heer Germs kan zich aansluiten bij het betoog van de heer De Heer over aardkundige monumenten aangezien dit de afgelopen jaren niets is opgeschoten. De vraag is hoe men hier meer vaart achter kan krijgen. Tot slot vraagt hij aandacht voor het toetsen van de KRW-doelen, en hoe vaak en wanneer dit moet. Hij denkt dat dit goed moet worden bewaakt omdat dit belangrijke doelen zijn.

De voorzitter vraagt of er iemand van Lijst Bittich aanwezig is die een bijdrage heeft. Er komt geen reactie waarmee de voorzitter constateert dat men de eerste termijn heeft gehad. Zij vraagt gedeputeerde Strijk of hij een kleine schorsing nodig heeft voordat hij begint met de beantwoording van de vragen. Gedeputeerde Strijk vraagt om vijf minuten schorsing.

De voorzitter heropent de vergadering en geeft gedeputeerde Strijk het woord voor de beantwoording van de vragen van de eerste termijn.

Gedeputeerde Strijk meldt dat hij deze portefeuille erbij heeft gekregen en dat hij dit waarneemt voor zijn collega mevrouw Bruins Slot. Hij zal zijn best doen om de vragen goed te beantwoorden. Hij aanvaardt in dank de complimenten voor het stuk. Er zit een zorgvuldige procedure vast aan het programma waarin heel veel partijen zijn meegenomen en hij geeft de waardering aan de ambtelijke organisatie graag door.

- Op de vraag van GroenLinks of de gemeenten voldoende capaciteit en kennis hebben om hun rollen te pakken antwoordt hij dat bij de verschuiving van taken veel is belegd bij ODRU en RUD. Als het gaat om de rolverdeling dan hebben de provincie en de waterschappen de afgelopen tijd intensief contact gehad over het uitvoeringsbeleid en hoe die rollen verlopen. Dit is goed kortgesloten en de notities hierover zijn met elkaar afgestemd. Het is belangrijk om te weten dat de provincie de komende tijd blijft meekijken met gemeenten en kennisontwikkeling blijft bijdragen. Hij denkt dat de afspraken met de gemeenten goed zijn. Feit blijft wel dat er momenteel nog onduidelijkheid is vanuit het Rijk welke middelen de gemeenten krijgen om een aantal taken die hun toebedeeld zijn te kunnen financieren. Hierover zal de komende maanden duidelijkheid komen. De gemeenten moeten aangeven wat het voor hen betekent wanneer de middelen er niet zouden komen. Het is goed om deze onzekerheid te onderkennen, maar dit zal hopelijk de komende maanden snel duidelijk worden.
- De zorgplicht blijft ongewijzigd. Dit biedt voldoende kaders. De gedeputeerde denkt dat de zorgplicht die men had staan gewoon is blijven staan.
- De vragen rondom het zwemwater pakt gedeputeerde Schaddelee op vanuit recreatie.
- Hopelijk doet gedeputeerde Schaddelee dit ook over het toesturen van de evaluatie waarin staat in 2017 de helft Xentari minder wordt gebruikt. Het bermbeheer hoort in het domein mobiliteit.
- Het vislood gaat terug naar 2019 toen er een motie werd ingediend door 50PLUS die breed is omarmd. Hierin vroeg 50PLUS om samen met gemeenten en waterschappen te kijken hoe het gebruik van vislood gestopt kan worden. Er is in 2020 een memo gestuurd hoe de provincie hiermee omgaat en dit sluit aan bij het Green Deal Sportvissen Loodvrij 2018. De samenwerking is gezocht met de sportvisserij, Natuurmonumenten en vier ministeries om dit in heel Nederland in tien jaar tijd te realiseren. De provincie Utrecht sluit hierbij aan omdat dit de beste weg is om dat te bereiken. Over de eerste drie jaar is een evaluatie opgesteld in 2021, die net gereed is en waarbij het tussendoel van 2021 (80% minder) gemonitord kan worden. De gedeputeerde zal de eindevaluatie toesturen en op basis daarvan met de commissie in gesprek gaan over de vraag of men op de goede weg zit om in de periode van tien jaar naar een situatie te komen dat er geen lood meer gebruikt wordt in de visserij en hoe het zit met de landelijke aanpak (de Green Deal) op weg daarnaartoe.
- De PVV vroeg of alles geregeld is en of de provincie hier klaar voor is. Er zal ongetwijfeld nog veel werk moeten worden verzet maar wanneer de gedeputeerde naar de eigen organisatie kijkt in de kadernota

en de begroting 2022 dan zijn er extra middelen gereserveerd om de verantwoording te kunnen pakken. De gedeputeerde schat in dat de provincie er klaar voor is om goed aan de slag te gaan met de gestelde doelen.

- De PVV haalt de Grondbank en het Didam-arrest aan dat in november heeft plaatsgevonden. GS hoopt de komende maanden met het voorstel van de Groenbank voor de provinciale Groenbank te komen. Momenteel moet men goed bestuderen wat de exacte effecten zijn van het Didam-arrest op de positie van de Groenbank. De soep wordt waarschijnlijk minder heet gegeten dan hij in november werd opgediend maar het is van belang om dit heel goed te borgen met elkaar.
- Omtrent de vraag van de SP antwoordt de gedeputeerde dat hij de vraag over de bio verwerkingsinstallaties niet was vergeten. Hij zal hier binnenkort een memo over sturen.
- De heer Hazeleger vroeg in zijn reflectie op het stuk aan wat er is gedaan met de vraag van de SGP om het programma meer smart te maken. Het blijft natuurlijk een kaderstellend programma waaronder een heel monitoringsplan is vastgesteld. Dit moet leiden tot indicatoren waarover men misschien tijdens de PCE-cyclus nog een keer in gesprek moet of men dit wil opnemen in de reguliere PCE-cyclus, of meer in een andere vorm van rapportage wil afspreken. Het begrip smart is wellicht niet op die manier geland in het kaderstellende stuk.
- De heer Germs heeft het belang van de waterveiligheid en de samenwerking met Vitens benadrukt. De drinkwaterstrategie is opgenomen in het programma Bodem en water. De provincie is van plan om met Vitens in een vorm van een samenwerkingsovereenkomst vast te leggen dat deze doelen met elkaar worden nagejaagd.
- Op de vraag hoe de KOW-doelen worden getoetst antwoordt de gedeputeerde dat de landelijke evaluatie eind 2023 gepland staat. In deze evaluatie gekeken wordt hoever men is met het halen van de doelen en zullen deze eventueel worden bijgestuurd of versneld.

De voorzitter geeft gedeputeerde Schaddelee het woord voor de beantwoording van de andere vragen maar de gedeputeerde is nog niet in de vergadering. De voorzitter meldt dat er tevens vragen waren over taken en rollen en vraagt bij welke gedeputeerde deze vragen horen.

Gedeputeerde Strijk geeft aan dat de PvdA signalen krijgt uit de gemeenten dat er onduidelijkheid is. Dit valt onder de gesprekken dat er nog geen duidelijkheid is over de Rijksbijdrage die moet komen voor de bodemtaken. Hij weet dat dit een onderwerp van gesprek is. De rolverdeling van de provincie is echter de afgelopen tijd goed kortgesloten. Hij verwacht dat er de komende maanden met het Rijk helderheid komt over de bijdrage.

De voorzitter concludeert dat de verantwoordelijkheid van de gemeente en provincie en de vragen naar geldmiddelen waar men zorgen over heeft hiermee zijn beantwoord.

Gedeputeerde Schaddelee is helaas nog niet aanwezig.

Mevrouw Krijgsman adviseert om dit deel van de bespreking straks te doen wanneer gedeputeerde Van Muilekom terug is.

De voorzitter vindt dit een buitengewoon goed idee en vraagt of de beantwoording van de vragen voor zover gedeputeerde Strijk dit kan doen voldoende is.

Mevrouw krijgsman had nog een vraag waarvan zij niet weet of deze voor gedeputeerde Strijk is of voor een andere gedeputeerde. Haar vraag was dat in de nota bij de beantwoording van vragen vaak staat dat dit in een ander programma terugkomt. Kennelijk is er bij de verschillende stakeholders die hiernaar gekeken hebben en inspraak geleverd hebben veel onduidelijkheid over alle programma's en wat waar te vinden is.

De voorzitter houdt deze vraag vast aangezien gedeputeerde Strijk dit niet kan beantwoorden.

Mevrouw Van Gilse heeft eveneens een vraag waarvan zij niet weet welke gedeputeerde dit moet beantwoorden. Het betrof de vraag hoe het proces is bevallen, zowel bij de gedeputeerde als bij de ambtelijke organisatie; of dit voor herhaling vatbaar is, en of er wordt gekeken om hetzelfde proces ook bij andere programma's in te zetten. Gedeputeerde Strijk stelt voor om deze vraag later te beantwoorden. Het stuk wordt straks opnieuw opgepakt wanneer gedeputeerde Van Muilekom aanwezig is voor het bodem- en grondwater. Hij zal de beantwoording van de vragen die hij net hoorde dan eveneens oppakken.

De voorzitter vindt het fijn dat de commissie zich ervan bewust is dat men even moet roeien met de riemen die men heeft. Zij gaat het Programma Bodem- en water faseren en dit komt rond 15.00 uur weer aan de orde.

2.3. [Inspraak m.b.t. Utrechtseweg 341 D \(zie agendapunt 3.13\)](#)

De voorzitter meldt dat er twee insprekers zijn: De heer Baartmans namens de bewonersvereniging LUW (Leefklimaat Utrechtse Weg) en de heer Reus namens Werkgroep Voorveldse Polder. De heer Baartmans doet als eerste zijn inspraak waarna de heer Reus zal inspreken. Na beide inspraken is er gelegenheid voor het stellen van vragen. De inspraakteksten zijn te vinden op Brief-LUW-d-d-15-1-2022.pdf

De voorzitter bedankt de insprekers en informeert of er vragen zijn. Zij verzoekt de insprekers om bij te houden wat de vragen zijn zodat deze achter elkaar kunnen worden beantwoord.

De heer Schipper begrijpt uit het verhaal van de heer Reus dat hij op de hoogte is van het memo dat gisteren naar de Staten is gestuurd waarop ingegaan wordt op de omweg die wordt gebruikt om het Didam-arrest te kunnen omzeilen. Hij krijgt echter de indruk dat de heer Baartmans dit memo niet heeft ontvangen. Dit zou hem bevreemden omdat LUW bij een vorige gelegenheid ook al heeft ingesproken. Hij vraagt of de heer Baartmans kennis heeft kunnen nemen van het memo dat gisteren is verschenen en wat zijn mening hierover is.

De heer Karatas bedankt de insprekers. In de brief wordt opgemerkt dat de participatiemogelijkheden van de bewoners en belangengroeperingen zeer beperkt zijn geweest. De heer Karatas vraagt of de insprekers inzicht kunnen geven over het proces. Er zijn twee brieven binnengekomen en hij vraagt wat de achterliggende reden is. Het gaat om de brieven van 15 en 18 januari.

Mevrouw De Haan hoorde in het verhaal van de insprekers de compensatieregeling en de meerwaarderegeling. Tevens hoorde zij dat er wordt teruggekomen op het huidige plan van Verwelius in de stukken en debatten die de commissie tot nu toe heeft gevoerd wordt steeds geredeneerd vanuit het punt dat er al een vergunning lag. Op basis van die vergunning wordt verder gekeken naar de volgende vergunning. Zij vraagt op basis van deze informatie wat in de ogen van de sprekers een goede meerwaarde- en compensatieregeling zou zijn.

De heer Hazeleger vindt de vraag van mevrouw De Haan heel goed. De vergunning die er nu ligt is de vergunning die Verwelius al heeft en hij vraagt of de initiatiefnemers dit een beter initiatief vinden dan de plannen die nu voorliggen.

De voorzitter geeft het woord aan de heer Baartmans.

De heer Baartmans meldt dat hij de bewonersvereniging (100 gezinnen) vertegenwoordigt maar niet alle wijsheid in pacht heeft. Hij is direct aanwonende en op de tribune zit dhr. Sluip die hij wellicht om advies zal vragen.

- Op de eerste vraag van de heer Schipper kan hij antwoorden dat hij kennis heeft genomen van de memo. Hij verwijst hier in zijn inspraak naar omdat hij vaststelt dat het meeste recente voorbeeld is dat de ontwikkelaar als enige de beheersovereenkomst krijgt over de grond aan de Voorveldse Polder. De bewonersvereniging vindt dit net als de andere inspreker een no-go. Omdat het een sigaar is uit eigen doos. Het is een stuk grond ter grootte van een half voetbalveldje wat nu de status groen heeft, geen natuur. Er komt een ander labeltje aan te hangen waarmee de ontwikkelaar de kans krijgt om zijn plan door te zetten. De bewonersvereniging vindt dit helemaal niks en met hen alle natuurorganisaties die hierbij betrokken zijn zoals Utrechts Landschap, Natuur en Milieu et cetera.
- Op de vraag van GroenLinks omtrent de inspraakmogelijkheden antwoordt hij dat de bewonersvereniging zich niet serieus genomen voelt. Hij zit hier omdat dit voelt als een soort laatste noodkreet. Dit is in twee brieven gemeld om aandacht te vragen en om te voorkomen dat deze vergissing wordt gemaakt. Er zijn in de gemeente De Bilt 37 zienswijzen ingediend die zijn allemaal op een hoop zijn gegooid. Aan allen is de conclusie verbonden dat dit geen reden is om het bestemmingsplan te wijzigen. Dat voelt alsof men roepende is in de woestijn en het is nog erger dat men niet serieus genomen wordt. Dat lijkt op schijndemocratie en het is echt niet okay. De bewonersvereniging heeft gemeend twee brieven te moeten sturen om twee keer aandacht hiervoor te vragen.

- De heer Baartmans weet niet wat hij moet met de vraag wat de insprekers vinden van de compensatie. De insprekers vinden niet dat er gecompenseerd moet worden maar dat de provincie zich aan haar eigen beleid moet houden. De provincie maakt een rode contour en bouwt hierbinnen. Hij woont al 44 jaar naast de firma Hessing en de firma Hessing heeft voordat hij failliet ging nog gauw even de Biltse Grift verlegd waarmee op dat moment illegale grondruil plaatsvond van groen naar bouwgrond; en nu moet er ook nog over de Biltse Grift gebouwd worden. Dat frustriert op zijn minst en is niet okay.
- Op de vraag of de insprekers de eerdere vergunning beter vinden dan het plan dat nu voorligt antwoordt de heer Baartmans dat hij zich niet moet uitspreken welk plan hij mooier vindt. Het is echter wel zo dat de rode contour bij het eerste plan gehandhaafd blijft. Er was sprake dat er voor de bescherming van de fauna een passage naar De Wal zou worden aangelegd. Dit zou vervallen met dit tweede plan. Er zijn miljoenen geïnvesteerd die destijds al jaren geleden waren bestemd voor de faunapassage. Hij wil niet kiezen tussen het ene slechte plan en het andere slechte plan. Het vroegere plan had erg veel nadelen en LUW is tot de Raad van state gegaan om dit tegen te houden. De bewonersvereniging heeft dit verloren, maar het goede van het plan was dat het binnen de rode contouren was. Er wordt binnenkort in de gemeente De Bilt een geheime vergadering gehouden omdat er door de gemeente en Verwelius is aangegeven dat ze financieel niet uitkomen wanneer zij de woningen niet mogen bouwen. LUW vindt dat men niet aan grondruiling moet doen om ervoor te zorgen dat een ontwikkelaar winstmaximalisatie kan bereiken.

De voorzitter vraagt of de heer Reus nog aanvullingen heeft.

De heer Reus antwoordt dat de heer Baartmans al veel van de zorgen heeft gemeld. De 80 tot 90 omwonenden in de Voorrechtse Polder en Park Arenberg vinden ook dat deze compensatie niet deugt. De Werkgroep Voorrechtse Polder is van mening dat er opnieuw een ecologisch onderzoek gedaan moet worden naar de effecten van het bouwen in de rode contouren. Het rapport dat destijds voor Verwelius is gemaakt door ingehuurde ecologen klopt volgens hem niet en de waarschuwingen van Utrechts Landschap, IVN en andere natuurorganisaties moeten serieus worden genomen om te voorkomen dat er voor altijd schade zal worden aangericht aan een stuk verbinding tussen twee natuurgebieden. Er is in de provincie Utrecht al zo weinig natuur meer over dat waarschijnlijk deze verbinding nooit meer gebruikt zal kunnen worden. Het probleem is dat het vertrouwen te voet komt en te paard gaat. Hetzelfde geldt voor wildfauna en biodiversiteit.

De voorzitter bedankt de insprekers en de vragenstellers en vraagt of de gedeputeerde aan de hand van de memo nog iets wil delen.

Gedeputeerde Van Essen stelt voor om eerst de vragen op te halen zodat hij hierop kan antwoorden.

Mevrouw Krijgsman viel bij het lezen van de memo op dat er een constructie is gekozen om het Didam-arrest te omzeilen. Het betreft een soort schijnconstructie die niet in de lijn van het doel van de wet ligt waar het Didam-arrest over gaat. Zij vraagt waarom de gedeputeerde denkt dat dit wel bij de rechter stand zou houden omdat dit stuk in feite voor dit ene bedrijf beschikbaar wordt gesteld en niet voor andere mensen en andere instellingen die eventueel ook meerwaarde zouden willen creëren.

De heer Schipper vindt het bijzonder onaangenaam dat zo'n memo één dag voor de commissievergadering wordt gestuurd zonder nadere aankondiging tussen de infostukken terwijl men weet dat dit onderwerp leeft gezien de vele inspraakreacties. Er is zo geen gelegenheid meer voor een fatsoenlijke agendering en opwaardering. Bij een volgende RGW-vergadering zou dit te laat zijn omdat de raad van De Bilt dan waarschijnlijk al aan zet is geweest. In december werd eveneens op de ochtend van de commissievergadering nog met memostukken geschoven. Een kwaadwillende geest zou haast denken dat dit bewust zo is. Hopelijk kan de gedeputeerde hem van het tegendeel overtuigen. De PvdA stelde de vraag waarom de commissie het eigen beleid omzeild door de meerwaarderegelingen af te kopen. De meerwaarderegelingen zijn er om de NNN te waarborgen en geen financieel instrument zoals het nu gebruikt wordt. Feitelijk ligt er nu een nieuw plan omdat er een essentieel onderdeel is gewijzigd. De heer Schipper vraagt of de gedeputeerde niet vindt dat de raad van De Bilt dat feit eerst moet bespreken voordat het bestemmingsplan erdoorheen wordt geijst.

De heer Karatas sluit zich deels aan bij de vragen van zijn voorgangers hoewel het woord omzeilen wellicht geen goede uitdrukking is. De memo is helder over wat er wordt gekozen door GS en hij vraagt of de gronden in

eigendom worden gehouden of dat er na tien jaar eventueel een verkoop is. Verder is hij benieuwd hoe het beheer richting de toekomst geborgd gaat worden.

Mevrouw De Haan vindt het niet netjes dat de commissie over zo'n politiek gevoelige situatie zo laat geïnformeerd werd. Anticiperen, een mening vormen en dit wegen ten opzichte van andere stukken is een apart verhaal, laat staan dat de insprekers zich hier met spoed moeten melden voor hun inspraak. Met het oog op dit dossier en de situatie in De Bilt vindt zij dit heel onwenselijk. Zij sluit zich aan bij de vragen van de SP want wat is precies de geest van de meerwaarderegeling? De rode contouren zijn afgeschaft en hier is de nieuwe Omgevingswet voor in de plaats gekomen. Wanneer zij leest over compensatie- en meerwaarderegeling dan krijgt zij hier een ander beeld bij dan de indruk die men nu uit de stukken krijgt, laat staan de precedentwerking die dit zou kunnen hebben voor alle overige projecten die op stapel staan en waar dit soort acties uit voortvloeien. De vraag is wat de gevolgen zijn richting de raad en PS. De SP wil dat recht gedaan wordt aan het arrest van Didam, zodanig dat er tijd is om dit voor De Bilt goed in beeld te krijgen.

Mevrouw Koelewijn sluit zich aan bij mevrouw de Haan. Men moet gezamenlijk zorgdragen voor een goede informatiepositie zodat men een goede afweging kan maken voordat men met dit dossier verder kan.

De voorzitter geeft het woord aan gedeputeerde Van Essen voor de beantwoording van de vragen.

Gedeputeerde Van Essen wil graag de context van de memo terughalen en waar deze uit volgt. In het plan Bloeyendaal is een traject gestart om met de gemeente en provincie tot een beter plan te komen. Dit ligt in ontwerp voor. De provincie heeft dit getoetst aan de verordening en is tot de conclusie gekomen dat dit voldoet. Dit is de rol van de provincie, en de besluitvorming van het plan ligt bij de raad van De Bilt. Lopende dat traject is met de commissie van gedachten gewisseld over de onderbouwing, waarbij geconcludeerd is dat het aan de verordening voldoet. Er is een informatiesessie geweest waarbij men nadrukkelijk heeft stilgestaan bij de onderbouwing van de meerwaardebenadering. Hier zijn discussies over en bij natuurorganisaties leven hier andere meningen over, maar de provincie heeft zijn eigen toetsing te doen en concludeert dat het voldoet aan de meerwaardebenadering. Vrij kort voor de besluitvorming in de gemeenteraad in De Bilt kwam men tot de conclusie dat de verkoop van het perceel aan de noordzijde onderdeel is van de meerwaardebenadering. De verkoop van deze percelen is een juridisch risico dat niet in lijn is met de wetgeving vanwege het arrest van Didam. Dit noopte GS om last minute richting de gemeente het signaal te geven dat hier een andere oplossing voor gevonden moet worden. Dit was buitengewoon onplezierig omdat dit al geagendeerd stond in de raad van De Bilt. Het signaal moest echter worden afgegeven vanwege de borging van de meerwaarde. In de brief is tevens aangegeven dat er een oplossing wordt gezocht voor de volgende raadsvergadering op 27 januari. In de interbestuurlijke samenwerking met de gemeente is de afgelopen tijd naar een oplossing gezocht. Het betreft voornamelijk een juridisch aspect. Inhoudelijk is de wijze waarop de meerwaarde wordt bereikt hetzelfde. Het heeft puur te maken met de eigendomsverhouding en de contracten die daaronder liggen. De constructie zoals deze nu is gevonden, waarbij de provincie de gronden in eigendom houdt en waardevermindering van de kosten van Vesalius plaatsvindt, is uiteraard uitgebreid juridisch getoetst. Omdat het plan inhoudelijk niet verandert zou het bestuurlijk onbetrouwbaar zijn om richting de gemeente ineens te zeggen dat de provincie hier niet aan wil meewerken. Die overeenkomst is gisteren in het college vastgesteld en de memo hierover is gisteren gestuurd. Sneller kon niet en er was veel tijdsdruk omdat het college richting de gemeente De Bilt een betrouwbare partner wil zijn zodat de raad van De Bilt tijdig duidelijkheid heeft over deze overeenkomst, waarmee de beoogde meerwaarde geborgd wordt via een privaatrechtelijke overeenkomst. Dit is nieuw ten opzichte van hoe dit ten tijde van de provinciaal ruimtelijke verordening werd gedaan, en het is echt een plus. Daarnaast is er een permanente verplichting om de natuur in stand te houden. Dat maakt onderdeel uit van het bestemmingsplan en is op deze manier geborgd. De gedeputeerde begrijpt het gevoel dat dit heel kort voor de commissievergadering plaatsvond, maar hij hoopt dat de commissie begrip heeft dat het college dit voortvarend moest oppakken richting de gemeente om zich richting de gemeente een betrouwbare partner te tonen. De gedeputeerde heeft erop aangedrongen dat de commissie meteen daarna de memo zou ontvangen om te voorkomen dat deze na de commissievergadering zou worden ontvangen. Hij hoopt op het begrip van de commissie dat dit de enige route was om de commissie zo snel mogelijk te informeren.

Op de vraag van de SP of de raad van De Bilt dit niet eerst moet bespreken antwoordt de gedeputeerde dat de besluitvorming over dit plan en de beoordeling hiervan aan de raad van De Bilt is. Uiteraard is het ook aan de raad van de Bilt om de overeenkomst en de borging hiervan bij de besluitvorming te betrekken.

De heer Schipper interrumpeert en geeft aan dat de vorige keer op de ochtend van de commissievergadering eveneens nieuwe informatie werd ontvangen. Hij vraagt of ervoor gezorgd kan worden dat de commissie en de insprekers actief geïnformeerd worden dat er nieuwe informatie is. Dit zou een hoop ongenoegen kunnen wegnemen.

Gedeputeerde Van Essen zal in overleg met de griffie bekijken hoe men ervoor kan zorgen dat voortaan de insprekers alle relevante informatie tijdig krijgen. Hij heeft erg zijn best gedaan om allen tijdig te informeren over de vergadering van vandaag.

De voorzitter antwoordt dat zij dit met de griffie zal oppakken.

Mevrouw Koelewijn heeft twee procesmatige vragen:

- Wat is de afweging van GS geweest om gisteren tot besluitvorming te komen over de overeenkomst?
- Waarom is er niet gewacht tot na de besluitvorming over het bestemmingsplan?

De voorzitter meldt dat er nog twee interrupties zijn en wijst erop dat de commissie erg uit de agenda loopt. Zij doet een beroep op het stellen van korte daadkrachtige vragen.

Mevrouw de Widt hoorde de gedeputeerde zeggen dat er een permanente verplichting is om de natuur in stand te houden, en niet alleen voor tien jaar. Zij vraagt wie dit doet en wie dit betaalt.

De heer Hazeleger heeft dezelfde vraag als mevrouw De Widt. Hij meldt dat hij de memo niet had gelezen. Dit is zijn eigen schuld omdat dit in het weekbericht van de griffie stond. Hij wil dit gezegd hebben voor de zwarte piet naar de griffie gaat.

Gedeputeerde Van Essen antwoordt op de eerste vraag dat de overeenkomst gesloten moet zijn voor het besluit over het bestemmingsplan en dat dit in de omgevingsverordening staat. In de toelichting staat expliciet dat voor het borgen van zorgvuldigheid en zekerheid dat de vaststelling van een bestemmingsplan vooraf geborgd is via een overeenkomst. Dat is de reden waarom het college in december aan de gemeente De Bilt heeft laten weten dat de besluitvorming in een laat stadium uitgesteld moest worden. Hij begrijpt dat dit buitengewoon ongelukkig was, maar het is onderdeel van de verordening dat dit wordt geëist. Het is terecht dat de provincie dit eist omdat hij zekerheid wil hebben dat de meerwaarde gerealiseerd wordt. Daar zijn deze overeenkomsten onderdeel van en hier heeft men met elkaar voor gekozen. Het zorgt ervoor dat men niet in de situatie komt dat er een bestemmingsplan wordt vastgesteld waarin de zekerheden dat de natuur voldoende beheerd wordt onvoldoende zeker zijn gesteld. De kwalitatieve verplichting zit in het bestemmingsplan zelf. Dit maakt dat de verplichting daar op lange termijn rust. Voor NNN-beheer zou Vaselius voor tien jaar de kosten voor het beheer maken. Hij merkt bij dit dossier en bij Soestdijk dat de borging van de natuurwaarde, en de manier waarop de meerwaarde wordt toegepast, veel discussie oproept met natuurorganisaties en de commissieleden. Hij begrijpt dit goed want ook het college hecht zeer aan een zeer zorgvuldige uitvoering van hun verordening en bovenal aan het zeer zorgvuldig omgaan met onze natuurgebieden; zowel ingericht als nog in te richten. Dit is misschien wel goed omdat men een proces tegemoet gaat van besluitvorming over de omgevingsverordening onder de Omgevingswet. Hier is een nota van beantwoording voor opgesteld, maar hij proeft bij de commissie de behoefte om over de uitwerking van deze regels en de toelichting in de verordening van gedachten te wisselen. Dit is uiteindelijk waar de provincie besluitvormend aan zet is en waar de commissie aan zet is. De omgevingsverordening bepaalt de spelregels voor dit soort cases en het lijkt de gedeputeerde goed om in de aanloop naar die besluitvorming een moment te prikken om hierover het goede gesprek te voeren omtrent: Voldoet de omgevingsverordening zoals deze voorligt en wat is er eventueel nodig om het ongenoegen dat hij bij delen van de commissie voelt over hoe dit werkt met elkaar te delen. Dit is een specifieke case en wanneer het gaat om specifieke regels moet men met elkaar bespreken hoe men dit breder uitwerkt. Dit was een bijzondere case omdat er een vergund plan ligt en het is goed om dit op het netvlies te houden.

Mevrouw De Haan bedankt de gedeputeerde voor de argumentatie over het moment van het versturen van het bericht. Zij begrijpt dat dit zo kort mogelijk na het nemen van het besluit is gebeurd en dit maakt voor haar de situatie iets anders. Naast het gesprek met de commissie, dat zij heel erg zou waarderen vraagt zij of de gedeputeerde mogelijkheden ziet om, naast alle inspraak, met natuurorganisaties in gesprek te gaan om ook met hen, voordat de omgevingsverordening op de agenda staat, te spreken over wat de interpretatie is van de gedeputeerde en wat de visie is van de natuurorganisaties op het geheel; en waar de discrepantie vandaan komt.

Op deze wijze zou men elkaar beter kunnen verstaan c.q. beter kunnen helpen richting de volgende omgevingsverordening.

Gedeputeerde Van Essen zegt dit toe. Hij kan zelfs zeggen dat de gesprekken met de natuurorganisaties over de meerwaarde al gepland staan. De gesprekken gaan niet specifiek over deze cases maar zijn wel gepland naar aanleiding hiervan. Dit gesprek gaat op korte termijn plaatsvinden.

De heer Schipper merkt op dat hij het fijn zou vinden wanneer het gesprek over deze specifieke case zou gaan omdat er van verschillende kanten kritiek is op de wijze waarop de ecologische onderzoeken zijn uitgevoerd. Wellicht zitten hier verbeterpunten in.

Gedeputeerde Van Essen antwoordt dat hij dit niet gaat doen omdat de gemeente verantwoordelijk is voor het bestemmingsplan. De gemeenteraad stelt dit vast en het college toetst en geeft aan of het naar hun mening voldoet. Het is verstandig om met de milieuorganisaties in gesprek te gaan over hoe het proces loopt en hoe de verordening in elkaar zit. Waarom het college tot een bepaalde conclusie komt kan altijd besproken worden door middel van een case. Op dit moment is de provincie niet in de positie om iets aan de onderbouwing te doen of zaken te eisen. Het ligt bij de raad van De Bilt om de besluitvorming te doen plaatsvinden. Dit komt ook omdat de provincie in een eerder stadium besloten heeft geen zienswijze in te dienen en met de gemeente heeft afgesproken op welke wijze de meerwaarde geborgd kan worden. De provincie heeft geen rol meer in dit proces en er zit geen besluitvorming meer aan zijn kant.

De voorzitter vraagt de tussenstand aan gedeputeerde Strijk met betrekking tot de andere gedeputeerden voor het Bodem- en waterprogramma.

Gedeputeerde Strijk antwoordt dat gedeputeerde Schaddelee nog in een overleg zit. Hij heeft de twee resterende vragen bij hem geparkeerd. Hij kan deze vragen wel proberen te beantwoorden maar moet dit waarschijnlijk weer doorschuiven.

De voorzitter constateert dat gedeputeerde Strijk de vragen aan gedeputeerde Van Muilekom waarschijnlijk evenmin kan beantwoorden en adviseert om te wachten tot de gedeputeerden terug zijn in de vergadering. Zij stelt voor aan de commissie en gedeputeerde Van Essen om agenda 2.6 naar voren te trekken. De commissie en de gedeputeerde gaan hiermee akkoord.

2.6. [SV Regionale Veenweiden Strategie \(2022RGW27\)](#)

De voorzitter geeft het woord aan de inspreker, de heer Straathof van LTO-Noord. De inspreektekst is terug te vinden als bijlage bij dit verslag.

De voorzitter informeert of er vragen zijn vanuit de commissie.

Mevrouw Van Gilse bedankt voor het inspreken. Zij heeft een aantal vragen over de inbreng van de LTO en de agrarische achterban:

- In de beantwoording van de vragen kwam naar voren dat de overheden op een andere manier in het proces betrokken zijn dan organisaties als LTO. Zij vraagt of die inhoudelijke adviesrol de LTO is bevallen en of zij op deze manier voldoende input hebben kunnen geven.
- Daarnaast zag zij, op een aantal vragen reacties die de LTO had ingediend, af en toe antwoorden van de provincie waarvan zij niet zeker wist of dit aansloot op de vraag. Zij vraagt aan de LTO of zij tevreden zijn met de aanpassingen op hun reacties.
- De heer Straathof sprak over de toon en mevrouw Van Gilse wil graag weten welke toon hij hiermee bedoelt en wat de juiste toon zou zijn. Zij vraagt of de juiste toon is gevoerd om de agrariërs te verleiden de komende jaren aan de slag te gaan.
- De laatste vraag is hoe LTO in het vervolg goed kan worden meegenomen tijdens de uitvoering.

De heer Emmen meldt dat in de RVS een mooie tabel staat met de vier theoretische hoeken van het speelveld. Dit zijn de vier richtingen waarin men qua maatregelen kan gaan. Hij vraagt wat de inzet zou zijn van LTO wat betreft deze vier richtingen.

De heer Straathof antwoordt op de eerste vraag dat LTO zich goed voelde in de rol op weg naar RVS zoals dit nu voorligt. Het is prima dat LTO deze rol heeft kunnen vervullen maar nu begint het echte werk pas. De pilots in de provincie Utrecht zijn waardevol en hebben succes, maar dit is niet overal het geval. De waardevolle pilots zijn pilots van boeren die hij tot de kopgroep rekent, maar deze kopgroep moet straks het hele peloton gaan infecteren. Wanneer die infectie niet plaats vindt komen de opgave en de ambitie in de knel. Stikstof en de

onduidelijkheid daarover is een grote factor. Natuurlijk is het hebben van de zekerheid van voldoende cofinanciering van belang. Dit is meer dan het geld dat nu beschikbaar is via de impuls gelden vanuit het Rijk. Het antwoord hierop ligt in de toekomst.

Op de vraag omtrent de kwadranten antwoordt de heer Straathof dat LTO de geschetste kwadranten herkent. Er zijn absoluut boeren in ieder van de vier kwadranten te plaatsen. De minste boeren zal men plaatsen in het kwadrant waar men de drooglegging zo klein maakt dat er van primair boeren geen sprake meer is. Er zal best een klein deel areaal veen zijn dat niet te houden valt als primaire landbouw, en men is gezamenlijk innovatief genoeg om hier nieuwe functies aan toe te kennen. Dit betekent ook dat 90% van het areaal goed geschikt is. Het is aan LTO en andere boerenorganisaties om te laten zien dat de maatschappij er goed aan doet om zoveel mogelijk boeren te laten zitten waar ze zitten, en ze in staat te stellen om tegen de laagst maatschappelijke kosten voedsel te produceren, biodiversiteit te dienen, te leveren op het gebied van energie en zeker op het gebied van klimaat. In die zin kan men als provincie met relatief veel veen in het gebied eigenlijk trots zijn dat deze kans er ligt. Op kleigrond kan men deze winst niet boeken. In het veen ligt de winst voor het oprapen met de juiste aanpak. Waarschijnlijk zal hij vanavond worden bevestigd door zijn collega's of hij 10% veen heeft weggegeven in de inspraak. Dit is echter niet wat hij zegt, maar men kan er niet omheen dat een klein deel van het veen (5- tot 12%) straks mogelijk een zware transitie zal doorgaan, ten koste van het gebied van 90% dat prima de primaire taak kan voortzetten met oog voor de andere maatschappelijke doelen.

De voorzitter beëindigt hiermee de inspraakronde en gaat over tot de bespreking van het SV vaststellen Regionale Veenweiden Strategie van de Utrechtse veenweiden, die over het verminderen van de broeikas emissies en het afremmen van de bodemdaling in Utrecht gaat voor de periode tot 2030. De strategie is opgesteld met het Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden (HESR), het waterschap Amstel-Gooi in Vecht (AGV) als medepenvoerders, en met nauwe betrokkenheid met de gemeenten Woerden, De Ronde Venen en Vijfheerenlanden. De voorzitter gaat de fracties af voor de eerste termijn en begint met GroenLinks.

Mevrouw Van Elteren meldt dat GroenLinks vindt dat er een mooi stuk voorligt. In het stuk wordt duidelijk waar de uitdaging ligt als het gaat om bodemdaling. Uit de strategie blijkt dat alleen technische maatregelen onvoldoende zijn en systeemverandering moet een onderdeel zijn van de aanpak. De inzet op techniek blijft echter ook een belangrijk onderdeel en GroenLinks heeft nog een aantal vragen aan het college:

- Kan het college toelichten hoe in het gebiedsproces de afweging gemaakt wordt tussen de kosten van de maatregelen enerzijds en de baten ten aanzien van de verschillende provinciale doelen anderzijds. Niet alleen ten aanzien van bodemdaling, maar ook de aanpak van de stikstofcrisis en de transitie in de landbouw.
- Wordt bij de toepassing van de maatregelen telkens de afweging gemaakt wat de toekomst van een gebied is? Niet alleen ten aanzien van bodemdaling maar ook de aanpak van de stikstofcrisis en de transitie in de landbouw? Het zou zonde zijn wanneer er dure investeringen worden gedaan die vanuit de behoefte van een andere beleidslijn teniet worden gedaan doordat een bedrijf in verband met de stikstofaanpak bijvoorbeeld moet verplaatsen of beëindigd wordt.
- Als het gaat om de uitgangspunten ten aanzien van functie volgt peil, wordt gesteld dat dit een van de uitkomsten van het gebiedsproces kan zijn. Tegelijkertijd is in motie 147 (Pappen en nathouden) besloten om dit het uitgangspunt van het beleid te laten zijn. Hoe krijgt dit precies een plek in de te maken afwegingen?
- Het vernatten van natuurgebieden en het creëren van overgangsgebieden rondom natuurgebieden zijn eigenlijk nog nauwelijks toegepast in de provincie Utrecht. Is het college het met GroenLinks eens dat hier nog een inhaalslag te maken is? En zo ja, hoe gaat men dit doen?
- In het doelbereik wordt aangegeven dat men wacht op landelijke regels maar ondertussen gaat de provincie wel van start. Wanneer denkt het college inzichtelijk te kunnen maken of de voorgestelde maatregelen voldoen om het doel daadwerkelijk te behalen? Wellicht is het nodig om nog bij te sturen.

Mevrouw Van Gilse vond het goed om te lezen hoe intensief de medeoverheden betrokken zijn in het proces. Zij had een aantal vragen over de betrokkenheid van de agrariërs, onder andere in de vorm van LTO maar die zijn al door de spreker beantwoord. Zij vraagt of de gedeputeerde zich in deze antwoorden herkent. Daarnaast vindt zij de financiën het meest zorgelijke punt. Zij schrok van deze paragraaf. Het is al langer duidelijk dat een dergelijke aanpak veel geld vraagt. € 200 miljoen tot € 230 miljoen is heel veel geld en er is geen zicht of dit geld ooit bij elkaar gaat komen. Mevrouw Van Gilse vindt het bizar dat de provincie een strategie moet vaststellen waarvan

men geen enkel idee heeft of dit kan worden uitgevoerd. Zij had in ieder geval een duidelijke uiteenzetting verwacht wat er zou gebeuren als niet het hele bedrag bij elkaar zou komen voor 2030. Zij wil hier graag antwoord op van de gedeputeerde, en ook waarom hierover niets is opgenomen.

Zij vindt het tevens vreemd dat in de technische vragen wordt vooruitgelopen op antwoorden uit het regeerakkoord terwijl deze strategie ruim daarvoor geschreven is.

De heer Emmen studeert aardwetenschappen en dit onderwerp ligt binnen zijn vakgebied. Hij vindt het onderwerp een serieus probleem. De CO₂-uitstoot heeft gevolgen en dit kan tevens schade opleveren aan de infrastructuur. In het centrum van Gouda ziet men bijvoorbeeld verzakte huizen en dit illustreert de bodemdaling in Nederland. De relatie tussen CO₂-uitstoot en bodemdaling is evident en lastig te kwantificeren. In deze RVS gaat de provincie heel gemakkelijk uit van een een-op-een relatie door te zeggen dat 50% reductie van de bodemdaling leidt tot 50% reductie van de CO₂-uitstoot. De ambitie is om tot 2030 de bodemdaling met 50% te reduceren, maar vervolgens zal de CO₂-reductie 0,12 megaton bedragen, wat neerkomt op 4% reductie. Deze getallen kloppen niet helemaal en hij vraagt om opheldering. De strategie heeft zijns inziens een hals over kop karakter. De meeste maatregelen zitten nog in een experimenteel stadium en men weet nog niet goed wat wel werkt en wat niet. Dit is verpakt in al doende leert men, maar dit is in de ogen van de VVD geen manier om beleid te voeren. Het beleid moet doelgericht en controleerbaar zijn en dit mist de VVD momenteel. Een maatregel die wel evident werkt is het verminderen van de drooglegging. Dit is te vinden in het diagram met de vier uitersten van maatregelen. Hier zou de focus op moeten liggen, waarbij de verantwoordelijkheid zoveel mogelijk bij de provincie ligt en zo min mogelijk bij de agrariërs. De VVD ziet geen reden om hier grootschalig op in te zetten en de voorspellingen van de haalbaarheid lijken niet rooskleurig. De grootschalige transitie voor 2030 niet realiseerbaar, en met de maatregelen die wel realiseerbaar zijn wordt het doel niet gehaald. De heer Emmen vraagt of de gedeputeerde het met hem eens is dat de focus vooral moet liggen op de maatregelen en het beperken van de drooglegging en minder op nieuwe experimentele maatregelen waarvan het onderzoek wellicht een groot deel van het budget kan opslokken.

De heer Hazeleger vraagt hoe de heer Emmen wil dat Het Groene Hart er in 2030 uitziet. De heer Emmen stelt dat de verminderde drooglegging de heilige graal is, maar als hij naar de vier hoeken van het speelveld kijkt valt het de heer Hazeleger juist op dat de verminderde drooglegging veel minder doet dan weleens is aangenomen. Hij verzoekt de heer Emmen om nog een keer naar de grafiek te kijken.

De voorzitter vraagt beide heren om technische onderwerpen schriftelijk af te doen aangezien men hier zit voor het debat en niet voor de techniek.

De heer Hazeleger antwoordt dat men rondom de drooglegging ziet dit tot de kleinste hoeveelheid beperking van de bodemdaling leidt. Maar dat is in het perspectief van het doel dat de provincie heeft gesteld, en misschien moet worden nagegaan of dat doel überhaupt kan worden gehaald. Wellicht is het doel te ambitieus en gaat dit in 2030 zelfs niet met grootschalige transitie gehaald worden.

Mevrouw Stegenga was aangenaam verrast door het stuk. Zij vond het heerlijk om te lezen en het helpt om de materie goed te bevatten. Zij geeft hiervoor een compliment, en voor de serieuze ambities die in het stuk staan. Het is prettig dat dit scherp en geconcretiseerd wordt. Het CDA heeft een aantal vragen:

- Het resultaat van dit programma staat of valt uiteindelijk met draagvlak. LTO en andere partijen voelen zich goed geïnformeerd en zeggen dat zij nauw betrokken zijn geweest. Zij zijn tevreden over de rol die zij hebben gevoerd in de aanloop naar de totstandkoming van het proces. Tegelijkertijd maakt LTO zich ook zorgen over het draagvlak. Dit is een signaal dat men serieus moet nemen. Er wordt veel van boeren gevraagd en zij moeten gaan bewegen. Er moeten interventies worden uitgezet en dit is spannend omdat hun broodwinning hiervan afhankelijk is. Het CDA is benieuwd hoe de gedeputeerde ziet hoe het draagvlak in dit programma kan worden geborgd. Zij is tevens benieuwd naar de adviezen van de heer Straathof hierover.
- Er wordt gekozen voor de gebiedsgerichte aanpak en gewerkt met losse projecten. De bedoeling is dat hier na verloop van tijd meer structuur in komt. Dit is geloofwaardig en het voorkomt dat men ongelijke partijen gelijke resultaten oplegt of van hen verwacht. Het voorkomt tevens massieve interventies. Er liggen veel opgaves en het is mooi dat deze gericht worden aangepakt. Tegelijkertijd geeft dit het risico wat betreft continuïteit en voortgang. Zij vraagt of de gedeputeerde kan delen hoe dit gemonitord wordt en wat de ambities zijn in de tijd zodat men halverwege weet of men op schema zit.

Mevrouw De Widt meldt dat D66 blij is met hetgeen de provincie Utrecht doet op dit vlak. De samenwerking die aan het stuk ten grondslag ligt is helemaal in orde. In de voorbereiding merkte zij dat het waterschap hier eveneens erg tevreden over is. Zij bedankt hiervoor. D66 vraagt of het nodig is om de 90/10-indeling in het voorstel heel strak te hanteren. De fractie denkt dat dit op termijn anders zou kunnen uitpakken en vraagt hoe de gedeputeerde hier tegenaan kijkt. Verder heeft mevrouw Van Elteren goed betoogd dat de gebiedsgerichte aanpak vooral integraal moet blijven, met oog voor alle vraagstukken die spelen. Ook de vraag over de peilmotie ondersteunt D66 van harte. D66 zou graag zien dat er in Utrecht meer ruimte komt voor de groei van veenmos, ook al is dit ontzettend experimenteel.

Mevrouw krijgsman complimenteert namens de PvdA voor dit stuk. Het stuk is goed te volgen en de PvdA vindt het fijn om te lezen dat de stakeholders goed betrokken zijn bij de totstandkoming ervan. Het stuk is verder goed omdat het concreet maakt wat de provincie de komende twee jaar precies gaat doen. De brede aanpak is goed uitgewerkt en de waterschap fractie van D66 zal dit zeker blijven stimuleren. Het doel van dit stuk is dat de bodemdaling gemiddeld met 50% is gedaald in 2030 ten opzichte van 2016, met eindmomenten in 2024 en 2026. De conclusie is dat met de benaderingswijzen de doelstellingen in 2030 haalbaar zouden moeten zijn, maar dat dit om verschillende redenen in de praktijk een grote opgave is, want alleen met technische maatregelen is men er niet. Het waterschap heeft de laatste tijd bepaalde besluiten moeten nemen die niet bijdragen aan de bodemdaling van 50%, maar zij konden niet anders. Peilbesluiten zijn in het verleden al genomen waardoor funderingen van verschillende huizen droog kwamen te staan. Hiervoor hebben de betrokkenen geen vergoeding ontvangen. Peilbesluiten zijn dus niet de enige oplossing. Op pagina 36 en 37 staan vier theoretische studies die heel verhelderend zijn maar de PvdA had graag gezien dat er een inschatting werd gemaakt van de effectiviteit en de efficiency van de gekozen paden van deze strategie. De PvdA vraagt of het mogelijk is om dit over een paar jaar na de evaluatie wel toe te voegen aan het stuk. Er zijn zorgen of het lukt om dit te gaan halen en dat de doelstellingen straks in 2030 achter de horizon verdwijnen.

De heer De Harder meldt dat de ChristenUnie heel blij is dat er een integrale benadering in het stuk staat en de link met LTO. Deze RVS benadrukt tevens het maatwerk waardoor de gebiedsgerichte aanpak erg passend is. Niet elke bodem heeft dezelfde aanpak nodig en niet elke aanpak werkt even goed op dezelfde bodem. De ChristenUnie heeft nog een aantal vragen en kanttekeningen:

- Met betrekking tot de ambitie zijn er zorgen. Men weet nog weinig en de opgave is enorm. Tevens is er nog enorm veel geldtekort. Er zijn daarom zorgen over de haalbaarheid en eventuele desinvesteringen.
- Duidelijkheid voor de ondernemers in het gebied, de boeren, is heel belangrijk. Het stuk gaat over de 90/10% verdelingen en waar men nog veehouderij in stand kan houden en waar een grote verandering nodig is. Het is belangrijk dat snel duidelijk wordt waar de 10% zit. De ChristenUnie wil deze oproep nadrukkelijk bij de gedeputeerde onder de aandacht brengen.
- De ChristenUnie had technische vragen gesteld over de voorzet voor subsidieregeling. Er zit een verschil in de eigen bijdrage voor actieve infiltratie en passieve infiltratie. Actief is duurder en vraagt een hogere eigen bijdrage, maar heeft meer effect. Dit heeft niet per se voordelen voor de boeren zelf en de ChristenUnie vraagt daarom de eigen bijdrage voor beide systemen gelijk te houden zodat zoveel mogelijk ondernemers in staat zijn om actieve waterinfiltratie toe te passen, waardoor men sneller grote slagen kan maken.

De PVV en de PvdD hebben aangegeven geen inbreng te hebben en de voorzitter geeft het woord aan de SP.

De heer Schipper deelt het pleidooi van mevrouw Van Gilse. Omtrent de financiën vindt hij € 30,5 miljoen startgeld tot 2023 redelijk veel geld voor de zaken die staan beschreven. Hij vindt de omschrijving vaag en vraagt om meer toelichting wat er met de € 30,5 miljoen gaat gebeuren. Met dit financiële uitgangspunt kan men hele noble ambities omschrijven maar de vraag is of dit werkt. Het probleem is urgent want bodemdaling gaat gepaard met allerlei andere problemen en hoe langer men wacht hoe moeilijker het is om dit terug te draaien. In 2009 werd deze urgentie eveneens beschreven en dertien jaar later is men eigenlijk geen steek verder en is er nog steeds geen geld. Waarom zou het met deze strategie daarom wel gaan lukken?

De heer Hazeleger is vanochtend bij het Veenweiden Innovatiecentrum geweest en merkt op dat er in de tussentijd echt wel het een en ander is veranderd. Technisch ligt er een goed stuk. De inzichten zijn goed verwerkt, en ook procesmatig hoort hij positieve geluiden. Het eindplaatje voor 2030 is helder. In december 2018

is de bodemvisie vastgesteld en dit is verwerkt in de omgevingsvisie. De SGP heeft beide keren tegen gestemd omdat hij het onverstandig vindt om zo hoog in te zetten op 50% vermindering van bodemdaling in 2030. De SGP denkt dat deze ambitie te hoog is en dat men beter kan kijken wat haalbaar is en welke technieken men kan inzetten met het geld dat men nu heeft. De steun voor dit stuk zal afhangen van de beantwoording nu, en straks in de Staten, nadat duidelijker is wat men precies gaat doen met de € 30 miljoen die voorligt. De SGP heeft een aantal punten van kritiek:

- In de discussie is veel aandacht voor de CO₂-uitstoot door bodemdaling en er is te weinig aandacht voor de uitstoot van andere broeikasgassen, zoals methaan en lachgas. De heer Hazeleger vraagt of hier meer aandacht voor kan komen.
- Voor het plan is heel veel water nodig. Hier is al aandacht voor gevraagd in de inspraak van LTO. Er is een breder probleem met de beschikbaarheid van drinkwater, en de vraag is hoe de provincie alle belangen tegen elkaar gaat afwegen.
- Een belangrijk punt is hoe men de boeren meekrijgt. Uiteindelijk moet het op hun land gaan landen. Wanneer men de boeren niet meeneemt worden de doelen niet bereikt en de heer Hazeleger vraagt wat de strategie hiervoor is. Hij vindt de suggestie van de heer De Harder ten aanzien van de actieve drainage een goed punt.
- De verdeling 90/10 zal moeten worden bekeken. De SGP is bang dat de 10% waar de bodemdaling het hardst gaat nu zal worden gelabeld als deze 10%. Dat moet voorkomen worden. Hij wil dat alle opgaven (zoals bijvoorbeeld stikstof) tegelijk worden genomen bij het bepalen welke gronden niet meer voor de landbouw worden gereserveerd. We moeten voorkomen dat we per opgave langs gaan met een reductie van 10%.
- Men weet nog veel niet. Bij het Veenweiden Innovatiecentrum ziet men dat de onderwaterdrainage in ieder geval geslaagd is. Hier kan men mee aan de slag en het is belangrijk om dit nu al te realiseren. Verder wordt er nog veel uitgezocht, zoals het ideale waterpeil. Voor het nemen van bepaalde besluiten is het belangrijk om dit soort informatie te hebben. Men moet wel dingen gaan doen, maar alleen dingen waarvan men weet dat men het goede doet.
- Er ligt € 30,5 miljoen terwijl het programma € 300 miljoen kost. Dit is 10% van het totaal en de vraag is wat men hiermee gaat doen. De SGP zal het plan niet steunen wanneer hiermee vol wordt ingezet op de 10%. Wanneer het geld wordt gebruikt om de techniek uit te voeren en zoveel mogelijk boeren te helpen aan onderwaterdrainage zal de SGP dit wellicht wel steunen. Momenteel weet de SGP niet wat hij moet steunen omdat hij niet weet wat er met de € 30 miljoen gaat gebeuren. Tevens wil hij weten hoe de hele systematiek rondom het geld in elkaar zit.

De heer Germis meldt dat het Veenweidengebied in 2013 in de Staten ook al een heel complex probleem was. Er zijn momenteel nieuwe inzichten en strategieën maar er is in de complexiteit weinig veranderd. 50PLUS sluit zich aan bij de VVD-fractie dat het beschikbare bedrag een druppel op een gloeiende plaat is. De plannen zijn ambitieus maar 50PLUS vindt dat de provincie hier in elk geval door moet gaan met een aantal ontwikkelingen. Dat kan zeker met de drainage en het doen van een slimme transitie, waar mogelijk. 50PLUS vindt de samenwerking met de waterschappen heel belangrijk aangezien zij de kennis hebben van het water. Hij is het eens met de strategie van de LTO. Tevens moet het draagvlak van de eigenaren van de grond groot worden, want men moet het samen met de boeren in het gebied gaan doen. 50PLUS vindt de strategie een goede doorstart, maar is behoudend in het resultaat dat er uiteindelijk zou kunnen liggen.

De voorzitter constateert dat Lijst Bittich nog niet aanwezig is. De vergadering wordt vijf minuten geschorst zodat de gedeputeerde zich kan voorbereiden op de vragen.

De voorzitter heropent de vergadering en geeft gedeputeerde Van Essen het woord.

Gedeputeerde Van Essen bedankt voor de vragen over dit boeiende onderwerp dat hij als portefeuillehouder tijdelijk onder zijn hoede heeft. Tevens bedankt hij voor de vele complimenten voor het proces en het resultaat dat voorligt. Zijn eigen bijdrage was zo goed als nihil maar het doet recht aan de enorme inzet van mensen in de eigen organisatie, en nadrukkelijk ook de samenwerking met de waterschappen, gemeenten, agrariërs en andere partijen om tot deze strategie te komen. De antwoorden van LTO laten zien dat zij op een goede manier bij het proces betrokken zijn. Er ligt een begrijpelijk stuk over een complex onderwerp. Het onderwerp is technisch, veelomvattend en heeft veel relaties met andere dossiers. Het gaat om grote maatregelen in grote gebieden met

grote sommen geld. Het is daarom fijn dat men met veel draagvlak is gekomen tot hetgeen er vandaag voorligt. Het is goed dat de ChristenUnie memoreert dat het een integrale benadering is aangezien dit precies is wat er nodig is. De SGP wijst er terecht op dat de nieuwste inzichten zijn meegenomen. De gedeputeerde wil de vragen via een aantal lijnen beantwoorden: Doelen en effectiviteit, de keuze van de maatregelen, de integraliteit van de uitvoering en de financiën.

Doelen en effectiviteit:

- De 0,12 megaton en de 50% vermindering van de bodemdaling sluiten aan bij het klimaatakkoord. JA21 zegt dat het maar om 4% gaat maar de uitstoot is 0,25 megaton en dit is de basis voor de 50%. Dit wordt in het plan toegelicht als basis voor de hele aanpak. Het is een veld met veel nieuwe ontwikkelingen. Sommige maatregelen zijn de afgelopen jaren beproefd en de kennis op dit onderwerp staat niet stil. Dit zal de komende jaren nadrukkelijk worden gevolgd bij de verdere uitvoering van het plan.
- Het CDA vraagt hoe wordt gemonitord dat men op de goede weg zit. Er zijn hiervoor twee mijlpalen in 2024 en 2027 benoemd waarbij de effectiviteit van de maatregelen, op basis van de onderzoeken, nadrukkelijk bekeken zal worden op basis van voortschrijdend inzicht. Utrecht is niet de enige provincie die dit doet. Dit gaat helpen om een beter beeld te krijgen van hetgeen men doet en wat het effect hiervan is. De verwachting is dat men de komende jaren een beter beeld krijgt van de gebiedsprocessen, wat dit oplevert en waar men goede afspraken kan maken. Gezamenlijk krijgt men dan meer inzicht of men op koers zit voor 2030. De provincie staat nu nog aan het begin hiervan.
- De PvdA vroeg of de effectiviteit is doorgerekend en een aantal fracties vroegen naar de haalbaarheid. De gedeputeerde legt uit dat hiernaar is gekeken. Er wordt een grote tijdsdruk ervaren maar er ligt een plan dat optelt tot 50%. Hier zitten nog veel onzekerheden. De provincie gaat desalniettemin op weg vanuit het vertrouwen dat de koers de 50% reductie in de bodemdaling kan brengen. Dit is geen garantie en daarom zal onderweg regelmatig worden gecheckt of men op de juiste koers zit.
- De SP vroeg waarom het nu wel zou gaan lukken. De gedeputeerde geeft aan dat er voor het eerst zo'n goed doortimmerde strategie ligt met zo'n samenwerking eronder. De samenwerking met de waterschappen, gemeenten en agrariërs is nieuw. Er ligt een aardige som geld die men hiervoor kan benutten. Dit is nog niet genoeg maar hier komt de gedeputeerde nog op terug. Dit geeft vertrouwen om een goede start te maken richting de 50%.

Technisch vraagt de SGP hoe het zit met methaan en lachgas. De gedeputeerde geeft aan dat het duidelijk is dat extra methaanuitstoot een risico is. Lachgas is onbekender maar deze aspecten worden bij de verdere uitwerking en kennisopbouw meegenomen.

De keuze van de maatregelen:

- In het stuk zitten een aantal hoeken van het speelveld en de strategie is een combinatie hiervan. Er ligt een goed afgewogen pakket en tegelijkertijd zal men al doende leren. Onderweg zal men ontdekken wat goed en minder goed werkt. De waterinfiltratiesystemen kunnen worden uitgekristalliseerd, maar zijn op zichzelf niet voldoende om deze ambitie te halen. Er is echt een combinatie nodig. Er lopen veel onderzoeken naar de effecten, onder andere via de regiodeal en het Veenweiden Regionale Informatiecentrum. Een onderdeel van het pakket is de 10% waar men naar een zwaardere transitie gaat.
- Op de vraag hoe strikt de 90/10 is antwoordt de gedeputeerde dat de striktheid van de 90/10 indicatief is en dat men dit onderweg goed in beeld moet krijgen in relatie tot andere opgaven. De keuze van de 10% hangt samen met andere opgaven. In de uitvoering zullen nadrukkelijk de verschillende aanpakken en ambities en opgaven met elkaar worden verbonden. De samenhang is richting de agrariërs en andere partijen belangrijk om geloofwaardig te kunnen zijn.
- D66 had een specifieke vraag over het veenmos. De gedeputeerde verwacht dat dit tot 2030 niet substantieel gaat bijdragen aan de oplossing van deze opgave, maar het is zeker interessant om de onderzoeken te volgen. Deze strategie heeft daarom geen plek gekregen.
- De ChristenUnie adviseerde om voor maximaal effect te kiezen, in te zetten op actieve waterinfiltratiesystemen en dit te vertalen in de financiële bijdrage. De gedeputeerde legt uit dat een passief systeem altijd omgezet kan worden in een actief systeem. Tegelijkertijd vindt hij het interessant om de financiële prikkel zo te leggen dat het ondernemers stimuleert om meteen voor actieve waterinfiltratiesysteem te kiezen. Hij neemt deze suggestie mee en zal hierop terugkomen.

- 50PLUS adviseerde om samen te werken met de waterschappen en de gedeputeerde vindt dit een terechte opmerking.
- GroenLinks vroeg hoe in de uitvoering naar de gebiedsprocessen de afweging van de verschillende belangen en de verschillende maatregelen in zijn werk gaat. De gedeputeerde legt uit dat dit maatwerk is waarbij de kenmerken van het gebied, de effectiviteit en de kosten van de verschillende maatregelen en de andere opgaven worden afgewogen. Dit moet tot een samenhangende aanpak in zo'n gebied leiden. Dat is de kern van de uitvoering. Er is een soort toolkit met maatregelen.
- GroenLinks vroeg naar de relatie met andere maatregelen en of er naar het toekomstperspectief van een gebied wordt gekeken. De gedeputeerde geeft aan dat men nadrukkelijk deze relaties wil leggen. Het perspectief is altijd een belangrijk onderwerp in de gebiedsprocessen, waarbij de infiltratiesystemen als een soort no regret maatregel kunnen worden beschouwd.
- Met betrekking tot de discussie rondom peil volgt functie en functie volgt peil meldt de gedeputeerde dat dit slogans zijn die heel erg tegenover elkaar zijn gaan staan vanuit de historie waarin bij bodemdaling het peil mee werd aangepast. De motie *Pappen en nathouden* riep op om dit om te draaien. De gedeputeerde geeft aan dat men nu een stap verder gaat omdat er een aanpak ligt die zich richt op de aanpak van de bodemdaling waarbij functie, peil en technische maatregelen in samenhang moet worden gezien. Tevens staat dit in relatie tot de andere opgaven. De tijd dat de functie niet verandert en het peil jaarlijks wordt aangepast is voorbij. Er zal in samenhang per gebied worden bekeken hoe men afspraken kan maken met het waterschap omtrent technische maatregelen, en er wordt gekeken naar de toekomst van dat gebied om hier in samenhang afspraken over te maken.
- Op de vraag van GroenLinks hoe het staat met de vernatting van natuurgebieden en de overgangsgebieden antwoordt de gedeputeerde dat de aanpak zich richt op het agrarische gebied. Wanneer het voor de natuurwaarde positief is vindt vernatting van natuurgebieden al plaats, maar bij met name agrarische gebieden die tegen natuurgebieden aanliggen, of vlakbij, is de relatie met zo'n natuurgebied heel relevant en belangrijk om bij de verdere uitvoering te betrekken. Deze relatie is er zeker en zal zeker een plek hebben. Het is geen geïsoleerde opgave en het is in de uitvoering cruciaal dat de relatie met de natuuropgave en stikstofopgave nadrukkelijk wordt gelegd. Er zullen meerdere gesprekken zijn om in samenhang de gesprekken met de ondernemers in het gebied goed te kunnen voeren. Ook de overgangsgebieden rondom de natuurgebieden vallen onder deze strategie.
- GroenLinks vroeg hoe het zit met het doelbereik. De gedeputeerde legt uit dat de landelijke rekenregels voor de eerste helft van dit jaar worden verwacht. Dit zal naar verwachting niet tot hele andere conclusies leiden ten aanzien van de strategie, maar de laatste inzichten zullen uiteraard wel benut worden en worden bijgestuurd als dit aan de orde is. Hiervoor zijn de mijlpalen in 2024 en 2026 benoemd.
- Het CDA vraagt aandacht voor het draagvlak bij de uitvoering. De gedeputeerde heeft hier al het een en ander over gezegd. LTO is een belangrijke partner hierin. Het vertrouwen is te voet gekomen en men staat gezamenlijk voor de uitdaging om dit te behouden. Dit vraagt om de werkwijze waarmee deze strategie tot stand is gekomen te volgen in de verdere uitvoering. Dit betekent dat de ambitie en het gebied centraal worden gesteld, met oog te voor de andere relaties en opgaven. De stikstofopgave en de ambities van het kabinet zijn hier een pregnante factor in, waarvan de invloed op het draagvlak niet moet worden onderschat. De samenhang daarmee is cruciaal en dit moet men bij de uitvoering op het netvlies houden.
- De ChristenUnie vraagt snel duidelijkheid waar de 10% zit. De gedeputeerde geeft aan dat snelheid en zorgvuldigheid op gespannen voet kunnen staan omdat men in een gebiedsproces ook kijkt hoe het zit met de andere opgaven.
- Op de vraag van de SGP of er genoeg water is antwoordt de gedeputeerde dat dit een herkenbaar punt is en een belangrijk aandachtspunt voor het vervolg, waar in samenwerking met de waterschappen aandacht voor moet zijn. Het is een herkenbaar zorgpunt waar in de verdere uitvoering aandacht aan zal worden gegeven.

De integraliteit van de uitvoering en de financiën:

Op de vraag van de VVD omtrent de financiële kant antwoordt de gedeputeerde dat er een stevig prijskaartje van € 300 miljoen aan het plan hangt. Hiervan is 10% gedekt en de vraag is hoe men dit met de rest van het bedrag gaat doen en of hier zicht op is. De gedeputeerde legt uit dat het om een gezamenlijke ambitie gaat die voorkomt uit het klimaatakkoord waar de provincie en het rijk zich aan gecommitteerd hebben. De financiële opgave en het

gat hierin speelt ook in andere provincies. Het staat nadrukkelijk tijdens de gesprekken in IPO-verband met het Rijk op de agenda om te zorgen dat er financiële afdekking van de afspraken komt. Het goede nieuws is dat het kabinet een stevige ambitie heeft op het gebied van klimaat en de aanpak van landelijk gebied, waaronder veenweide, en daar fors middelen voor gereserveerd heeft. Dit geeft vertrouwen dat de provincie met het nieuwe kabinet tot afspraken kan komen. Het is een gezamenlijke opgave waar de provincie het Rijk op zal aanspreken. De € 30 miljoen is een heel fors bedrag waar de provincie de eerste jaren mee aan de slag kan met de processen, waarin de breedte van de strategie een plek zal krijgen. De provincie zal geen gebiedsproces starten en afspraken maken over maatregelen als daar geen dekking voor is.

De heer Hazeleger geeft aan dat de € 30 miljoen volgens de gedeputeerde genoeg is om een start te maken en hij vraagt waarop deze verwachting is gebaseerd.

Gedeputeerde Van Essen antwoordt dat € 30 miljoen een heel fors bedrag is. Het betreft een project van tien jaar met maatregelen die voorbereid moeten worden. Men gaat het proces gebiedsgericht oppakken en hij verwacht niet dat de € 30 miljoen aan het einde van het jaar ineens op is want zo snel gaan dit soort processen niet. De verwachting is gebaseerd op een goede start met deze € 30 miljoen. Dit is zeker niet voldoende maar dat speelt breder en de provincie gaat met het Rijk in gesprek om ervoor te zorgen dat de verdere dekking er komt.

De heer Hazeleger beaamt dat absoluut gezien een fors bedrag is maar dit is relatief weinig op het geheel (10%). Daarom is het zo belangrijk om te weten wat er met de € 30 miljoen gebeurt. Een begin maken met het plan vindt hij niet concreet genoeg voor € 30 miljoen. De provincie weet niet of hij het plan af kan maken omdat hij niet weet of hij de € 270 miljoen krijgt. Daarom is het belangrijk om te weten wat er gebeurt met de eerste € 30 miljoen en wat men vervolgens doet met elke miljoen die binnenkomt.

Mevrouw Van Gilse meldt dat haar inbreng hierop aansluit. Volgens het Statenvoorstel is de € 30 miljoen eind volgend jaar al op. De gedeputeerde zegt dat hij goed vertrouwen heeft dat het resterende geld er komt, maar mevrouw Van Gilse heeft nog steeds totaal geen idee wat er gebeurt als het goed vertrouwen niet terecht blijkt te zijn. Als er na de € 30 miljoen minder binnen komt dan verwacht, gaan er dan bepaalde maatregelen niet door en welke maatregelen zijn dat? Of wordt het hele programma eerder gestopt? Zij wil deze vraag beantwoord hebben, alvorens dit te bespreken in de Statenvergadering.

Mevrouw Stegenga vraagt of de gedeputeerde een rol voor de landbouw coaching ziet.

Gedeputeerde Van Essen meldt dat er een aantal gebieden in het vizier zijn waar de provincie op korte termijn aan de slag gaat. Hij zegt toe dat hij hier ruim voor de Statenvergadering op 9 februari op terugkomt. Dat het resterende geld er komt berust niet alleen op vertrouwen maar ook op een commitment dat het Rijk al gedaan heeft in het klimaatakkoord. Dat is de reden dat de decentrale overheid deze plannen maakt, die onderdeel zijn van het klimaatakkoord. Hij zegt toe ruim voor de Statenvergadering op 9 februari met aanvullende informatie te komen omtrent het punt wat de provincie gaat doen wanneer er minder geld vanuit het Rijk zou komen.

Met betrekking tot de vraag over de landbouwcoach antwoordt de gedeputeerde dat zij wel een rol krijgen maar geen vooruitgeschoven post zijn van de provincies. De uitvoering hiervan is onderdeel van de uitvoering strategie landelijk gebied en zeer met elkaar verbonden. Welke rol de landbouwcoaches hierin gaat spelen hangt deels af van de uitwerking. Het gaat om een brede uitvoering in een landelijk gebied zoals een gebiedsgerichte stikstofaanpak. Dit is een onderwerp waarin men in de uitvoering van de strategie landelijk gebied met elkaar moet spreken.

De voorzitter meldt dat dit de eerste termijn was en vraagt of er behoefte is aan een tweede termijn.

De heer Emmen heeft een vraag over de percentages van de reductie van de bodemverzakking maar hij zal deze vraag schriftelijk stellen.

De heer Hazeleger is blij met de beantwoording van de gedeputeerde. Hij is benieuwd naar de toegezegde memo's en bedankt de gedeputeerde hiervoor, aangezien hier de steun van de SGP van afhangt.

De heer De Harder geeft aan dat er nog geen volledig uitgewerkt beleidsplan ligt. Er ligt een doel en de strategie geeft ongeveer de richting hoe men daar wil komen. Vervolgens komt hier een invulling van en hij gaat ervan uit dat dit via de Staten gaat komen en dat de commissie hier nog invloed op heeft. Het is fijn dat er een memo komt maar dit hoeft wat hem betreft niet dicht gerekend te zijn.

Mevrouw Van Gilse bedankt de gedeputeerde voor de beantwoording en voor de toezegging meer informatie te sturen. Zij vindt het jammer dat deze informatie niet kan worden meegenomen in de commissiebehandeling. Tevens had zij gehoopt dat er in de plannen van tevoren over dit soort onzekerheden was nagedacht. Zij vraagt om hier in het vervolg rekening mee te houden aangezien de fracties nu moeten wachten op de informatie om te weten hoe zij in de Statenvergadering moeten staan.

Gedeputeerde Van Essen vindt de vraag hoe men de strategie aanpast indien er minder geld zou komen een terechtte vraag. Dit is echter afhankelijk van de aard van de strategie. Het is een relatief nieuw veld met nieuwe technieken waarmee men deels ervaring heeft. De gedeputeerde neemt de vraag van mevrouw Van Gilse omtrent een standaardscenario voor als er minder geld zou binnenkomen mee.

Mevrouw Van Gilse vraagt of er in het plan zit verwerkt dat de € 30 miljoen, en wat er wordt uitgegeven, no regret maatregelen zijn zodat dit geen weggegooid geld is wanneer daarna blijkt dat de € 270 miljoen niet volledig komt.

Gedeputeerde Van Essen antwoordt dat alleen trajecten worden gestart wanneer hier dekking voor is. Alle maatregelen in dit plan leveren een maatschappelijke waarde. Er worden geen dingen gedaan waarvan men achteraf zegt dat dit zonde van het geld was. Hij zal op de vragen omtrent de strategie wanneer er minder middelen beschikbaar zijn terugkomen.

De voorzitter vraagt hoe de commissie dit Statenvoorstel wil bespreken. Er komt nog informatie dus het is geen hamerstuk. Zij stelt een klein debat voor en peilt de meningen. De voorkeur van de commissie ligt bij een normaal debat.

De voorzitter meldt dat gedeputeerde Van Muilekom is aangeschoven en dat de commissie verder gaat met het bespreken van het andere Statenvoorstel.

2.2. [SV Vaststellen Bodem- en waterprogramma provincie Utrecht 2022-2027 \(2022RGW29\)](#)

De voorzitter meldt dat een aantal vragen waren beantwoord en een aantal vragen nog niet. Zij geeft het woord aan gedeputeerde Strijk om de vragen namens gedeputeerde Schaddelee te beantwoorden. Gedeputeerde Van Muilekom zal vervolgens de resterende vragen beantwoorden.

Gedeputeerde Strijk meldt dat hij vier vragen heeft. Twee vragen die aan hem werden gesteld en die hij ambtelijk wilde terugleggen en twee vragen die voor gedeputeerde Schaddelee waren:

- De VVD had een vraag over het zwemwater, en hoe men beleid kan zetten op het krijgen van meer zwemwater. Gedeputeerde Schaddelee heeft hier eerder een inventarisatie over toegezegd in het kader van Recreatie en Toerisme. Dit is toegezegd in de commissie BEM en de gedeputeerde stelt voor om hier de volgende week de tussenstand vanuit de commissie over te krijgen en te wachten op de toezegging die er al staat.
- Met betrekking tot de hoeveelheid Xentari om de eikenprocessierups te bestrijden meldt de gedeputeerde dat het bestrijdingsmiddel in 2021 is gehalveerd. Er is een evaluatie geweest om te bekijken of men dit nog verder kan verminderen. Mevrouw De Widt vroeg of de commissie de evaluatie kan zien maar de gedeputeerde kan niet goed beoordelen in welke mate dit kan. Het onderhoud van de bermen vindt plaats bij Mobiliteit en zijn collega zal volgende week in de commissie M&M meer duiding over deze toezegging geven. Beide punten worden afgedaan voor het stuk in de Staten ligt, maar de gedeputeerde heeft hier de commitment van zijn collega voor nodig.

Mevrouw Van Gilse concludeert dat de inventarisatie van het zwemwater wordt meegenomen in BEM en vraagt of dit nog invloed kan hebben op dit Statenvoorstel.

Gedeputeerde Strijk antwoordt dat het bij water over twee belangrijke aspecten gaat: De waterveiligheid en de vraag of er meer zwemwater kan zijn. Op de tweede vraag heeft zijn collega al eerder in het kader van een

andere discussie omtrent Recreatie en Toerisme gezegd dat hij erop terugkomt wat de provincie doet om de hoeveelheid zwemwater te vergroten. De gedeputeerde verwijst hiervoor naar de toezegging die in de commissie BEM is gedaan. In de Staten worden de algemene kaders vastgesteld en de concretisering komt aan de orde in Recreatie en Toerisme bij BEM.

Gedeputeerde Strijk had nog twee vragen voor zichzelf:

- Mevrouw Van Gilse vroeg hoe hij terugkijkt op het proces. Hij kwam echter pas op het einde van het proces erbij en heeft aan de ambtenaren gevraagd hoe dit is gelopen. Men kijkt zeer tevreden terug op dit proces, zowel met betrekking tot de samenwerking met de Staten en de intensieve samenwerking met de waterschappen. Dit heeft geleid tot goed afgestemde waterbeheerprogramma's, dus op dat punt is men heel tevreden. In de samenwerking met gemeenten herkent men dat het, los van de vragen die nog spelen over de financiering die de gemeenten krijgen voor de bodemtaken, goed is dat er vanaf het begin wordt samengewerkt. Hier is men eveneens heel tevreden over. Met betrekking tot de participatie die men standaard in de programma's probeert te brengen zijn er goede ervaringen opgedaan. Terugkijkend op het programma en hoe dit tot stand is gekomen dan is de wijze waarop dit is gelopen een mooi voorbeeldproject.
- Mevrouw Van Gilse vroeg of er al wordt gekeken naar de toekomst, en welke programma's eveneens in zo'n proces gegoten kunnen worden. De gedeputeerde kan dit niet algemeen zeggen. Aanstaaende donderdag wordt besproken hoe men in het kader van het programma de omgevingsvisie in zijn algemeenheid gaat aanpakken. Men is hier tevreden over en het is een goed leermoment, maar hij kan niet een-op-een zeggen dat dit de leidende aanpak wordt voor alle programma's. Dat gaat te snel, maar het is zeker een goede ervaring om op deze wijze vaker in de omgevingsvisie tot de uitwerking van programma's te komen.
- Mevrouw Krijgsman gaf aan dat het voor heel veel organisaties en personen een ingewikkeld stuk is. De gedeputeerde antwoordt dat het college deze worsteling eveneens heeft. Het Bodem- en waterprogramma geeft een integrale visie over waar men aan moet werken. Juist omdat het zo integraal is krijgt men veel verwijzingen naar andere deelprogramma's. Dat het voor iemand die op afstand zit soms moeilijk is om te bevatten is de consequentie waar men in de toekomst vaker mee te maken krijgt. Het college heeft zijn best gedaan door in paragraaf 2.2 de relaties te leggen waar men dit terug ziet in de andere programma's en beleidsthema's. Ook in breder perspectief is het college bezig om te bekijken hoe men dit straks gecoördineerd gaat ophangen in de structuur van de omgevingsvisie.

De voorzitter bedankt de gedeputeerde voor de zoektocht en het neerleggen van de vragen op de juiste plek en meldt dat er nog een aantal vragen zijn ter beantwoording door gedeputeerde Van Muilekom.

Gedeputeerde Van Muilekom doorloopt de vragen:

- De bestuurlijke drukte wordt goed herkend. De verschillende bevoegdheden en taken zijn goed verdeeld, maar wanneer men zaken in de ondergrond goed wil doen vraagt dit een integrale aanpak van alle partijen. De gebiedsgerichte aanpak is nodig om tot robuuste oplossingen te komen, maar het is niet gemakkelijk. Wat dat betreft is dit een punt van aandacht en de provincie gaat natuurlijk ook zijn rol vervullen dat de processen en de afstemming daarin goed verlopen.
- Een aantal fracties hadden vragen over nieuwe stoffen zoals PFAS en diffuus lood. De resterende rol die bij de provincie overblijft is echter vooral de coördinerende rol. Met betrekking tot PFAS en lood heeft de provincie wel een openbaar informatiesysteem met gegevens over de bodemkwaliteit. In die zin gaat de provincie een rol vervullen, maar er gaat echt wel wat veranderen.
- De heer Van Emmen had een vraag over de boringvrije zones en de gedeputeerde antwoordt dat er in de waterwingebieden een verbod is om te boren. In de waterwingebieden zijn 60-dagen zones, de 25-jaars beschermingsgebieden en de boringvrije zones. Er is dus een groot gebied waarin men wil voorkomen dat de beschermende lagen doorboord worden.
- Mevrouw De Widt had een opmerking over de discussies en de afstemming van taken tussen de steden Utrecht en Amersfoort. Een goede afstemming is een punt van gesprek. De gedeputeerde vindt dat bij de afstemming van taken de overheden elkaar soms in de weg gaan zitten, maar de provincie blijft altijd als KOW-verantwoordelijke betrokken in het geheel. Met de gemeenten is er goed overleg en de gemeenten hebben een aantal grote dossiers onderhanden die zij zelf willen afronden. De gemeenten pakken dit goed op maar er zijn nog gesprekken nodig om tot een goede aanpak te komen.

- Er was een technische vraag over het meten van het grondwater. De gedeputeerde kan een aantal dingen hierover melden maar wanneer de vragensteller meer wil weten dan kan hij dit schriftelijk doen. Er zijn metingen in grondwater en oppervlaktewater met allebei hun eigen normen. Mevrouw De Widt interrumpeert en geeft aan dat zij met deze vraag haar zorg wilde uiten dat met alle monitoring tot nu toe dit nog niet de goede waarden oplevert. Verder dan dit ging haar vraag niet. Gedeputeerde Van Muilekom antwoordt dat men het voor sommige stoffen wel weet maar dat de provincie ook wordt geconfronteerd met nieuwe stoffen die hij niet kent.
- De PvdA merkte op dat er veel verwezen wordt naar andere programma's. De gedeputeerde antwoordt dat het wellicht de sterkte is van dit programma dat het connecties heeft met andere onderwerpen en connecties legt met andere programma's. Het is van belang dat er een goede stevige coördinatie komt zodat de afstemming met andere programma's goed plaatsvindt.
- De nieuwe gedeputeerde zorgt dat in de tweede helft van 2022 het monitoringsplan gereed is.
- De zwemlocaties zijn een onderwerp voor het programma Recreatie en Toerisme om op te pakken. De gemeenten gaan over het inpassen in de ruimtelijke plannen.
- De Blauwe Agenda is nog niet af maar hier wordt volop aan gewerkt. De verwachting is dat de Blauwe Agenda voor de zomer gereed is. Dit gaat over de Heuvelrug en de flanken van de Heuvelrug.
- De gedeputeerde vindt het voorstel van de heer De Heer om de heer Van Donschot uit te nodigen voor een reflectie heel goed.
- De opmerkingen over de POA en de AORTA klonken voor de gedeputeerde heel technisch en heel nieuw. Belangrijk is dat er nog veel onduidelijkheid is. Wanneer de provincie momenteel een permanente aanvoer zou kiezen dan weet hij niet zeker of dit de ideale oplossing is. Wanneer de vragensteller hierover meer wil weten dan kan dit schriftelijk.
- De gedeputeerde vindt het pleidooi over de belangrijkheid van bodem en water waar de heer Van Deun mee begon mooi en hij vindt zijn zorgen over de gebiedsgerichte aanpak terecht. Dit is complex en hiervoor moet men een goede oplossing vinden. De gebiedsgerichte aanpakken zijn nodig omdat men vanuit meerdere invalshoeken met meerdere partijen moet kijken hoe men tot robuuste oplossingen komt.
- Een ander punt was dat de provincie de gemeenten vragen om iets te doen terwijl de financiën niet op orde zijn. De gedeputeerde geeft aan dat hier voorlopig nog stevig over onderhandeld wordt, ook vanuit IPO en VNG. De provincie heeft gezegd ervoor te zorgen dat de financiering voor 2022 goed loopt en op orde is.
- De gedeputeerde heeft de indruk dat de provincie de historische bodemverontreinigingen goed in beeld heeft. Er is veel onderzoek gedaan naar potentiële locaties en er vindt regelmatig overleg en afstemming plaats met de gemeenten. De saneringen die bekend zijn blijven bij de provincie. Binnen de provincie wil men altijd gaan voor de sanering van de bron, en soms zelfs van de pluim. Het hangt af in hoeverre de vracht die in de bodem zit zich gaat verplaatsen en of dit een grootschalig iets is. In feite moet men bij grondsanering altijd de bron weghalen.
- De heer Schipper had een opmerking over de leesbaarheid. De gedeputeerde geeft aan dat er door een tekstbureau is bekeken hoe te veel afkortingen kunnen worden voorkomen. Het betreft een kaderstellend document en het is belangrijk dat het duidelijk is voor gemeenten en waterschappen waar zij zich aan moeten houden. Daarom is er soms wat hardere en technische informatie nodig.
- De heer Hazeleger had een vraag over watervoorraden. De gedeputeerde vindt dit een belangrijk aandachtspunt, zeker ook voor toekomstige drinkwatervoorraden. Met de groei van de bevolking is dit een belangrijk punt wat nog verder uitgewerkt wordt. In ieder geval zijn nu twee grote gebieden voor de grondwatervoorraden in beeld. Dat zijn Eendijk en Schalkwijk waar men voornemens is om nieuwe drinkwaterlocaties te starten.
- Op de vraag van 50PLUS over aardkundige waarde antwoordt de gedeputeerde dat er dit jaar een extra aardkundig monument komt. De commissie zal binnenkort geïnformeerd worden over het burgerinitiatief Geopark.

De voorzitter vraagt of er verantwoordingen worden gemist en constateert dat alle antwoorden de revue zijn gepasseerd. Zij vraagt of er nog behoefte is aan een tweede termijn. In afwachting hiervan geeft zij de heer De Heer het woord.

De heer De Heer is blij met de toezegging dat er binnenkort een evaluatie komt over de Green Deal Sportvisserij Loodvrij die in de commissie kan worden besproken. Hij wil de Stichting Gezond Water en de belangenbehartiging van Sportvisserij Nederland uitdagen om bij deze bespreking present te zijn en hun oordeel te geven. Tot slot wil hij de opmerking van de SGP over de 3D-aanpak onderstrepen, want bij alle bodemvraagstukken is een 3D-aanpak essentieel. Deze opmerking raakt ook de Utrechtse omgevingsvisie en hij vraagt hoe groot de kans is dat de volgende omgevingsvisie en bodemplan driedimensionaal zijn; in ieder geval in de grote steden met alle ondergrondse parkeergarages voor bodemenergie. Met betrekking tot POA en AORTA heeft het niet veel zin om met de tijdelijke watergedeputeerde onder tijdsdruk te discussiëren over de Blauwe Agenda. Wellicht is het beter om bij een volgende gelegenheid door te praten over het belang van de Blauwe Agenda. Hij maakt zich sterk dat de nieuwe watergedeputeerde de blauwe handschoen wil oppakken. Er moet nog veel water langs de dijk stromen voordat de Blauwe Agenda af is. Hij heeft gehoord dat dit volgend jaar zomer zou kunnen zijn.

De voorzitter gaat naar een conclusie over het soort debat in de Statenvergadering. Zij vraagt of dit een hamerstuk is of een klein debat.

De heer De Harder twijfelt omdat hij niet weet welke informatie de gedeputeerde de commissie volgende week geeft.

Mevrouw Van Gilse heeft hetzelfde punt. Wellicht wil zij nog een motie over zwemwater maar dit ligt aan BEM.

De voorzitter spreekt af om BEM af te wachten en adviseert mevrouw Van Gilse contact op te nemen met de griffie op het moment dat BEM geweest is. Zij concludeert dat dit een hamerstuk is totdat BEM uitnodigt tot een klein debat. De commissie gaat hiermee akkoord.

De voorzitter stelt voor om agendapunt 2.5 door te nemen.

2.5. [SB Wijziging geborgde zetels Waterschap Rivierenland \(2022RGW32\)](#)

De voorzitter meldt dat dit agendapunt gaat over de bevoegdheid tot het vaststellen van het wijzigingsbesluit voor het reglement van het Waterschap Rivierenland. Deze bevoegdheid is bij de Provinciale Staten van Gelderland belegd. Dit betekent dat het niet ter besluitvorming is van de Provinciale Staten van Utrecht, maar dat GS wel moeten instemmen. Zij geeft de heer Strijk hierover het woord.

Gedeputeerde Strijk stelt voor om met de wijziging akkoord te gaan omdat dit wordt neergelegd in een soort wensen- en bedenkingenprocedure. Hij vraagt of deze commissie de lijn deelt om de brief te versturen en in te stemmen met het de geborgde zetel.

De voorzitter deelt mee dat de PvdD schriftelijk heeft aangegeven hiermee in te stemmen. Zij vraagt of nog iemand hier het woord over wil voeren.

Mevrouw Krijgsman meldt dat de PvdA met het voorstel kan instemmen. De PvdA is tegen de geborgde zetels in het waterschap en zou de gedeputeerde of zijn opvolgers willen vragen om haast te maken met het wetsvoorstel dat nu in de Tweede Kamer ligt.

De heer De Heer meldt dat de wijziging wat de ChristenUnie betreft een hamerstuk is. Het systeem met de geborgde zetels zorgt ervoor dat er altijd één fractie is (met gebouwd samen) die altijd een machtsfactor heeft. Dat is niet handig in een democratisch stelsel. Hoe minder geborgde zetels hoe beter.

De heer Westerlaken is het niet eens met de heer De Heer. Het CDA vindt dat er niet gesleuteld moet worden aan de geborgde zetels. Elke keer wordt dit weer voorgesteld en elke keer wordt weer ontkend dat het waterschap een hele andere bestuurslaag is dan bijvoorbeeld provincie- of gemeenteraad. Het waterschap is een functioneel bestuur en het doel van het waterschap is waterveiligheid voor gebouwd en ongebouwd. Deze verschillen nogal en juist deze vorm van geborgde zetels geeft het waterschap de mogelijkheid om per categorie te bekijken wat het beste is. Elke keer een geborgde zetel er vanaf halen lijkt het CDA niet verstandig. Het lijkt beter dat dit in de wetgeving die nu in voorbereiding is uitgewerkt gaat worden. Dit punt wordt nu besproken in de commissie RGW maar de heer Westerlaken vraagt of dit niet een bestuursaangelegenheid is die in BEM besproken had moeten worden. Dit maakt verder echter geen verschil voor het standpunt van het CDA.

De voorzitter geeft aan dat haar iets over de Waterwet wordt toegefluisterd en zij ziet een verband.

Mevrouw Van Elteren meldt dat GroenLinks hiermee kan instemmen. In de brief werd al verwezen naar het initiatiefvoorstel dat er ligt van GroenLinks en D66. Zij kan zich aansluiten bij de vraag van mevrouw Krijgsman en vraagt of hier haast achter gezet kan worden omdat elke geborgde zetel een stap in de goede richting is. Geborgde zetels passen volgens GroenLinks niet in een democratisch bestuur.

De heer Hazeleger geeft aan dat de SGP tegen het afschaffen is van geborgde zetels. De waterschappen werken goed in Nederland. De provincie stelt het beleid vast en de waterschappen zijn verantwoordelijk voor de uitvoering. Dit doen ze buitengewoon goed. Wanneer men geborgde zetels wil dan moet men de discussie voeren omtrent het wetsvoorstel dat landelijk is ingediend. De SGP wil deze discussie afwachten alvorens er weer een geborgde zetel wordt verwijderd, hetgeen een beetje een hapsnap constructie is. De SGP steunt daarom niet de lijn van het college.

De voorzitter geeft deze opmerkingen mee aan de gedeputeerde

Gedeputeerde Strijk antwoordt dat hij niet iedereen heeft gehoord maar hij denkt dat het college de brief zoals deze voorligt gaat versturen aan de provincie Zuid-Holland, om daarmee aan te geven dat de provincie Utrecht zal meewerken aan de wijziging. Hij heeft respect voor de standpunten die hij hoort van de SGP en het CDA, die hij heeft horen vertellen dat het verminderen van het aantal geborgde zetels niet de goede intentie is,

Mevrouw Van Gilse meldt dat de VVD wel voorstander is voor het afschaffen van de geborgde zetel en de voorliggende brief.

De heer Hazeleger geeft aan dat hij zei dat de SGP voor geborgde zetels is en dat hij met zijn opmerking bedoelde dat de SGP tegen het afschaffen van geborgde zetels is.

De voorzitter antwoordt dat de gedeputeerde dit desalniettemin goed heeft verwoord.

De voorzitter meldt dat er nog drie opwaarderingen zijn waar zij in ieder geval aan zou willen beginnen en een Statenbrief over stikstof. Zij stelt voor om de stikstofvraag te faseren. Zij verwacht dat de commissie hier vandaag niet aan toekomt en dat er een nieuwe gedeputeerde komt. Zij vraagt of de commissie dit een goed voorstel vindt.

Mevrouw krijgsman vindt het belangrijk dat er de volgende keer genoeg tijd is voor dit dossier.

De voorzitter antwoordt dat dit een extra reden is om het dossier nu niet te behandelen, aangezien er te weinig tijd is.

De voorzitter stelt deze agendawijziging vast met excuus aan de ondersteuners dat dit zo loopt.

2.7. [Memo Interim-Oplossing voor overleg in Utrecht Oost \(2022RGW14\)](#)

De voorzitter meldt dat de over de memo interim-oplossing overleg Utrecht Oost is opgewaarderd door de SGP en de ChristenUnie en vraagt of zij nog een inleiding willen geven.

De heer Hazeleger antwoordt dat dit schriftelijk duidelijk is.

De voorzitter vraagt of de gedeputeerde Van Essen de opwaardering wil beantwoorden.

Gedeputeerde Van Essen deelt mee dat de tijdelijke pragmatische insteek in oost gericht is op een periode totdat vanuit de Uitvoeringsstrategie landelijk gebied een nieuwe werkwijze voor de afstemming met gebiedspartners is ingevuld. Hier is men momenteel druk mee bezig. Tot die insteek is gekomen na gesprekken met gemeentebestuurders en vertegenwoordigers van LTO en natuur- en milieuorganisaties. Zij hebben uitgesproken dat het niet hun wens is dat de provincie in die tussenperiode een nieuwe structuur inricht. Zij geven aan dat het beter is om gebruik te maken van bestaande overlegstructuren in die tussenperiode, op voorwaarde dat de provincie actief participeert in die overleggen. Dat is inmiddels geregeld waardoor het college van mening is dat de pragmatische insteek voor nu voldoende is. Het uitwerken van het ideaalplaatje voor Utrecht-oost is onderdeel

van de concernopdracht voor Uitvoeringsstrategie landelijk gebied. De rol van de gebiedspartijen en het realiseren van de opgave in het landelijk gebied zijn natuurlijk essentieel. Hier is men het over eens. De uitwerking van de wederzijds gewenste samenwerkingen geldt voor de hele provincie en niet alleen voor het oostelijk deel. Hoe men een en ander uitwerkt kan natuurlijk verschillend zijn voor het opstellen van beleid en ook voor de daadwerkelijke gebiedsgerichte uitvoering. Dit zal soms om maatwerk vragen. Het vertrek van de gedeputeerde heeft voor zover men kan overzien geen effect op de voortgang van de werkzaamheden. Het vertalen van het regeerakkoord en de propositie van het IPO over natuur- en stikstof zullen zeker impact hebben. Het regeerakkoord en de propositie vragen om een nadere focus op de urgente opgave in het landelijk gebied en het versneld werken aan een integrale gebiedsgerichte uitvoeringsorganisatie. Dit sluit erg aan bij het agendapunt over de Veenweidenstrategie. De connaissanceopdracht Uitvoeringsstrategie landelijk gebied wordt daarop bijgesteld. De planning is erop gericht om voor het zomerreces met de commissie het gesprek te voeren over de uitwerking van de uitvoeringsstrategie. Over de consequenties van de bijgestelde concernopdracht, de inhoud en doorlooptijd zal de commissie binnenkort met een Statenbrief geïnformeerd worden.

De voorzitter bedankt de gedeputeerde en geeft het woord aan de heer Hazeleger.

De heer Hazeleger vindt dit heel ingewikkeld omdat men weet dat er een nieuwe gedeputeerde komt en de geschiedenis van de oude gedeputeerde is. Hij wil de toekomst daarom reserveren voor de nieuwe gedeputeerde. Gedeputeerde Van Essen sluit aan bij overlegstructuren waarvan de heer Hazeleger zich afvraagt hoe deze overlegstructuren hierbij betrokken zijn, hoe zij hierop gereageerd hebben en of zij hier blij mee waren en de gedeputeerde welkom was. Hij vraagt zich af hoe dit zo is gekomen waarom de gedeputeerde voor deze drie overlegstructuren heeft gekozen en niet voor andere. Er zit hier nog veel vaagheid.

Mevrouw De Haan heeft nog een aanvullende vraag over het proces. Voor de zomer lag er een voorstel en zij heeft nog niet goed door wat de tussentijdse Statenbrief behelst. Zij vraagt of deze brief ingaat op de vragen die de commissie heeft gesteld (het onduidelijkheden, de grootste issues, kansen en risico's). De commissie is nog nooit geïnformeerd over de status van de uitvoeringsstrategie en zij wil hier graag informatie over. Gedeputeerde Van Essen antwoordt dat de uitvoeringsstrategie gaat over de wijze waarop men met alle verschillende opgaven in het landelijk gebied in samenhang aan de slag wil. Stap 1 is hoe men tot deze strategie gaat komen, en is een belangrijk onderwerp in de Statenbrief.

Gedeputeerde Van Essen geeft aan dat de heer Hazeleger veel vragen stelt waarvan hij het antwoord momenteel niet paraat heeft. Hij kan hier schriftelijk op terugkomen maar het is ook mogelijk dat de heer Hazeleger dit parkeert voor het moment waarop hij de nieuwe portefeuillehouder over deze uitvoeringsstrategie nader spreekt. Dit is wellicht het aangewezen moment om meer de diepte in te gaan.

De heer Hazeleger antwoordt dat hij bang is dat niet het geval is. Het proces hierna met de nieuwe gedeputeerde wacht hij met veel interesse af maar het gaat hem om hoe het nu is ingericht met de tijdelijke oplossing. Hij vindt de memo niet concreet omtrent de keuze voor deze overlegorganen en hij vraagt hoe tot die keuze is gekomen, hoe de gebiedspartijen hierbij zijn betrokken en hoe de tafels waar de gedeputeerde aan heeft gezeten hierop hebben gereageerd. Het lijkt hem goed om dat nu helder te hebben omdat dit nu speelt. De Statenbrief gaat over het proces richting de toekomst.

Gedeputeerde Van Essen antwoordt dat deze keuze in overleg met de betrokken partijen is gemaakt, om niet iets heel nieuws op te gaan tuigen voor een soort tussenperiode, maar om een pragmatische insteek te kiezen. Hij noemde een aantal partijen als gemeentebestuurders, vertegenwoordigers van LTO en natuur- en milieuorganisaties waarmee dit besproken is en zij voelen zich hier goed bij. Als dit afdoende antwoord is op de vraag dan zou hij voor willen stellen om te bekijken hoe men dit structureel met elkaar gaat inrichten. Wanneer de heer Hazeleger dit voor de tussenperiode precies wil weten dan kan hij daar schriftelijk op terugkomen.

De Heer Hazeleger benadrukt dat hij hier meer informatie over wil want hij krijgt signalen uit het gebied dat zij het gevoel hebben dat dit weer iets is dat de provincie heeft bedacht. Hij wil daarom precies weten hoe dit is gegaan en hoe deze partijen zijn meegenomen.

Gedeputeerde Van Essen zal hier schriftelijk kort op terugkomen.

Mevrouw De Haan merkt op dat zij iets meer verantwoording zou willen hebben over de vertraging. Er is destijds een evaluatie AVP geweest waarbij gezegd werd dat er wordt gewerkt aan een nieuwe uitvoeringsstrategie. Sindsdien heeft de commissie niets meer vernomen. Blijkbaar zijn er allerlei lastige dingen waarvan de commissie niet op de hoogte is. Deze informatie zou zij belangrijk vinden.

Gedeputeerde Van Essen zegt toe dat in de Statenbrief zowel een terugblik als een vooruitblik voor het proces rond de Uitvoeringsstrategie landelijk gebied wordt opgenomen.

Op korte termijn komt er een nieuwe portefeuillehouder. De gedeputeerde geeft aan dat dit niet een onderwerp is van vandaag op morgen. Hier zal men veelvuldig en langdurig met elkaar over van gedachten wisselen. De nieuwe portefeuillehouder heeft gelegenheid om over een aantal zaken op een goede manier het gesprek te voeren.

De voorzitter concludeert dat hiermee agendapunt 2.7 is afgerond.

2.8. [SB Robuuste verbinding Veluwe – Utrecht en ecoduct A1 Terschuur \(2022RGW16\)](#)

De voorzitter verzoekt allen om in verband met de tijd kort en bondig te antwoorden. Vanuit D66 was er een opwaardering over de robuuste verbinding Veluwe –Utrecht en zij vraagt of er behoefte is aan een toelichting.

Mevrouw De Widt antwoordt dat men het hier niet uitgebreid over hoeft te hebben. D66 is heel blij met de duidelijkheid dat de motie boven tafel blijft. De enige oproep die D66 doet is dat hij geen gelegenheid onbenut wil laten om als provincie te pleiten daar wel iets tot stand te krijgen, ook al lukt dit dan op dit moment niet. Wanneer de gedeputeerde daarop kan antwoorden is D66 tevreden.

Gedeputeerde Van Essen meldt met betrekking tot de verbinding met Gelderland dat men in andere dossiers heeft gezien hoe ingewikkeld dit soms is. Het vraagt van beide kanten om een brug te bouwen. Er liggen aan de Gelderse kant een aantal grote majeure uitdagingen. Mevrouw De Widt vraagt om hier beweging in te krijgen als de gelegenheid zich voordoet, en dit is precies de reden waarom deze motie nog niet als afgedaan staat. De motie blijft op de agenda staan en hiermee heeft het college de opdracht om te zoeken naar mogelijkheden om daar invulling aan te geven. Als er ergens een kansje is dan zal het college hier meteen op acteren.

De voorzitter constateert dat hiermee het opwaarderen is afgerond.

2.9. [SB Praktijkonderzoek warmte-koudeopslag tweede watervoerende pakket Beursgebied, gemeente Utrecht \(2022RGW20\)](#)

De voorzitter meldt dat hierbij de heer De Heer de vraagsteller is. Zij vraagt of er nog behoefte is aan een toelichting.

De heer De Harder heeft behoefte aan een toelichting omdat hij ziet dat er een schriftelijke beantwoording is gedaan maar deze is heel procesmatig. Het gaat om de zinsnede: Als het risico te groot wordt. Hij vraagt wat te groot betekent. De provincie wil een praktijkonderzoek doen waarbij het een risico is dat er drinkwater vervuild gaat raken, maar wanneer wordt dat risico te groot? Welke afwegingskaders zitten erbij om te voorkomen dat men straks, lopende het proces, in een glijdende schaal terecht komt. Hij zou graag willen dat dit van tevoren helder is.

Gedeputeerde Van Muilekom antwoordt dat het bij een ander onderwerp ook al over boringvrije zones ging. In de beantwoording staat dat het een heel zorgvuldig proces is wat doorlopen wordt. Eigenlijk is het zo, dat wanneer men iets vindt dat niet hoort bij de nul situatie, men in actie moet komen. Dan moet meteen gevraagd worden waarom dit komt en of men maatregelen kan nemen. Als er onduidelijkheid blijft en er is een duidelijke link met het onderzoek dat plaatsvindt dan moet men het onderzoek stopzetten. De zorgvuldigheid om het watervoerende pakket te beschermen is natuurlijk evident. Vaak kunnen de eerste signalen al een teken zijn van iets heel groots. Zodra er veranderingen zijn moet men in actie komen. Hierop wordt gemonitord. Veel verder kan hij momenteel niet de diepte ingaan maar dit geeft aan dat dit heel urgent en zorgvuldig moet gebeuren.

De heer De Harder is niet tevreden met dit antwoord omdat het voorbij gaat aan de vraag of men überhaupt wel moet gaan boren in dit gebied en waarom. Er is een verwijzing naar het Bodem- en waterprogramma die relevant is. Hier zit een annex 3 bij, wanneer men wel/niet gaat boren en welke risico's dit geeft. Voor de strategische

grondwatervoorraad zitten hier voorwaarden aan. Dit zijn drie hele heldere voorwaarden waarbij men zou kunnen zeggen dat men in dat geval mogelijk het tweede waterpakket zou kunnen gaan gebruiken.

De voorwaarden zijn:

- Het eerste waterpakket is niet geschikt.
- De CO2-reductie is niet op een andere manier te realiseren.
- Er zijn genoeg alternatieve locaties voor drinkwaterwinning.

Oftewel: Het drinkwater moet sowieso worden beschermd, of hier moet op een andere manier een buffer voor zijn. Dit hoort hij niet terug in het antwoord van de gedeputeerde en hij leest dit evenmin terug in de beantwoording. Dit doet vermoeden dat men een risico op vervuiling van een drinkwatervoorraad voor lief neemt bij dit onderzoek. Dit kan volgens hem niet de bedoeling zijn.

Gedeputeerde Van Muilekom antwoordt dat het grote verschil is dat het geen boringvrije zone is. Het gaat om de directe omgeving van een gebied waar drinkwater wordt gewonnen. In die zin mag daar het onderzoek plaatsvinden. De afstand van de waterwinning is natuurlijk een giga-afstand maar er wordt altijd gekeken naar de zorgvuldigheid in de stappen die men gaat doen, en of men iets gaat aantreffen, ondanks dat de drinkwaterwinning op 5 kilometer afstand is. Het is wel een verschil of men in de boringvrije zone rondom een drinkwaterwinning zit, dan elders in de provincie. Wanneer de heer De Harder nadere toelichting nodig heeft kan hij kijken of hiervoor gezorgd kan worden.

De heer De Harder antwoordt dat, wanneer er geen risico op een vervuiling van het drinkwater wordt geaccepteerd bij deze boring, dit voor hem helder genoeg is.

Gedeputeerde Van Essen geeft aan dat het hier natuurlijk om gaat. In het pakket waar dit gaat komen wordt drinkwater gewonnen. Daarom zit dit hele zorgvuldige proces hierachter. Het gaat echt stapsgewijs, juist om die pakketten te bewaren voor potentiële drinkwaterwinning. Dit is iedere keer de achtergrond waarom men zo zuinig wil zijn met het watervoerende pakket.

De voorzitter constateert dat dit voldoende is voor de heer De Harder en meldt dat men hiermee is gekomen aan het einde van de vergadering. Zij gaat samen met de griffie kijken of er een extra informatiesessie nodig is over de stikstof, wanneer de volgende besluitvorming is, en of ervoor kan worden gezorgd dat dit goed aansluit. Dit werd altijd zeer goed ondergebracht door mevrouw Bruins Slot en dit wil het college niet tenietdoen. Hier komt een vervolg op.

De voorzitter heeft nog een speciaal dankwoord voor de heer Van Deún voor zijn aanwezigheid en constructieve bijdrage als commissielid en wenst hem veel succes, plezier en gezondheid in Overijssel.

De voorzitter bedankt de aanwezigen voor hun inbreng en sluit de vergadering.

Toezeggingen

1.3.

Mededelingen

Gedeputeerde **Van ESSEN** zegt toe een memo te sturen zodra de instemmingsverklaring van Rijkswaterstaat inzake grond Elster Buitenwaarde gereed is.

1.4.

Ingekomen stukken RGW

Gedeputeerde **Van ESSEN** zegt toe vanuit GS een inhoudelijke reactie te geven op de vragen omtrent Paleis Soestdijk

1.7.

Rondvraag

Gedeputeerde **SCHADDELEE** zegt toe om dit jaar met de gemeenten en de RUD in gesprek te gaan over de vraag of het wenselijk en mogelijk is om provinciale toetsingskaders ten aanzien van vuurwerkvrije gebieden en ecologie bij vuurwerkshows op te stellen

2.1. Memo afhandeling Motie 109

Gedeputeerde **Van MUILEKOM** zegt toe een infosessie te organiseren n.a.v. het regeerakkoord over de verdere invulling.

2.3.

Inspraak m.b.t. Utrechtseweg 341 D (zie agendapunt 3.13)

Gedeputeerde **VAN ESSEN** zegt toe met natuurorganisaties in gesprek te gaan om met hen, voordat de omgevingsverordening op de agenda staat, te spreken over wat de interpretatie is van de gedeputeerde, wat de visie is van de natuurorganisaties op het geheel en waar de discrepantie vandaan komt.

2.6.

SV Regionale Veenweiden Strategie (2022RGW27)

Gedeputeerde **VAN ESSEN** zegt toe het voorstel van de ChristenUnie omtrent de financiële prikkel te kiezen voor het actieve waterinfiltratiesysteem mee te nemen.

Gedeputeerde **VAN ESSEN** zegt toe ruim voor de Statenvergadering op 9 februari terug te komen op een aantal gebieden waar de provincie op korte termijn aan de slag gaat.

Gedeputeerde **VAN ESSEN** zegt toe dat hij op de vragen omtrent de strategie wanneer er minder middelen komen zal terugkomen

2.2.

SV Vaststellen Bodem- en waterprogramma provincie Utrecht 2022-2027 (2022RGW29)

De **NIEUWE** gedeputeerde gaat toezeggen dat in de tweede helft van 2022 het monitoringsplan gereed is.

Gedeputeerde **STRIJK** zegt toe de commissie de eindevaluatie Vislood toe te sturen.

Gedeputeerde **STRIJK** zegt toe de commissie een memo toe te sturen over stand van zaken restproduct van bio verwerkingsinstallaties

2.7.

Memo Interim-Oplossing voor overleg in Utrecht Oost (2022RGW14)

Gedeputeerde **VAN ESSEN** zegt toe schriftelijk kort terug te komen op de wijze waarop de Interim-oplossing tot stand is gekomen.

Gedeputeerde **VAN ESSEN** zegt toe dat zowel in de Statenbrief zowel een terugblik als een vooruitblik voor het proces rond de Uitvoeringsstrategie landelijk gebied wordt opgenomen